

Молода Україна

Журнал української демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ XLII

ВЕРЕСЕНЬ-ЖОВТЕНЬ -- 1992 -- SEPTEMBER-OCTOBER

Ч. 414

В Маріїнському палаці відбувся акт передачі повноважень екзильного уряду УНР урядові України 24 серпня після закінчення Всесвітнього Форуму Українців. На фото з Патріархом Мстиславом зліва на право: Юрій Криволап, Юрій Іхтіяров, Анатолій та Дарія Лисі, Марія Коновал, Микола Француженко, Юрій Криволап (мол.), опікунка Патріярха та Олексій Коновал.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

V. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Ihor J. Lysyk,
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko,
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

В США:

Головний представник

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Pawlo Prokopenko,
75 Kennedy Circle
Rochester, N.Y. 14609

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S.W.
Cleveland, Ohio 44144

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, - England

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: **М. МОРОЗ**

Редагує Колегія:

Л. Ліщина -- редактор,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Л. Павлюк, О. Харченко,
В. Корець.

Адміністратор Зіна Корець
Тел. (416) 763-3422

Це число редагував Олександр Харченко.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association -- ODUM

In USA -- Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: M. Moroz

3253 Lakeshore Blvd. W.
Toronto, Ont. M8V 1M3

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні ..... 25.00 доларів

Ціна одного примірника: 2.50 дол.

В Австралії ..... 17.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 2.00 дол.

В Англії і Німеччині ..... 18.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 2.05 дол.

В усіх інших країнах Європи ..... 17.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 1.70 дол.

В усіх країнах Південної Америки ..... 15.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 1.25 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 65 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії -- М. Ситник, М. Самійленко, М. Голод, В. Бендер, Г. Черинь, Наталія Давидович, А. Юриняк. Проза -- М. Французенко -- Три відродження УАПЦ; М. Слабошпицький -- Марія Башкірцева (фрагмент); Є. Маланюк -- Павло Тичина; Борис Дяконов -- Ідьте на Табір Виховників; Г. Черинь -- "Воріженьки" і наш національний гімн; д-р А. Лисий -- День Батька.

Михайло СИТНИК

КОМБРИГ

Ів. Багряному

Повстанці залягли за кладовищем, --
 Їх тільки жменька. Плачуть явори.
 А танки йдуть і йдуть, все ближче й ближче --
 Вже голим оком видно із гори.

Погрозливо роззявилися жерла
 Важких гармат, ковтаючи туман,
 -- Ех, заспіваймо, хлопці, "Ще не вмерла", --
 Звернись до друзів сивий партизан, --

Щоб легше вмерти. Де нам проти танків
 Із голими руками? Ех, біда!
 Ще, друзі, цього голубого ранку
 Зашелестить над нами лобода...

І стали хлопці, і сплелися руки,
 Й злилися ув одно усі серця.
 І гимн піднявся, не як скорб і мука,
 А як початок славного кінця.

Той гимн, як вияв мужности і сили,
 Над головами буйними завис.
 І раптом... Що це?... Танки зупинились,
 Зелені дула похилились вниз.

І з танків повиходили солдати
 І стали струнко в лінії одній.
 Повстанці опустили автомати,
 Плічми здвигали: Що це? Сон чи ні?

І раптом з-поміж свого екіпажу
 Виходить офіцер. Іде до них.
 Відкозирав привітливо і каже:
 -- Я армії червоної комбриг.

Але у мене українське серце
 Під цими орденами все одно.
 Тепер ми разом підємо до герцю,
 Петлюрівське піднісши знамено.

У ваше розпорядження, герої,
 Свою бригаду повністю здаю.
 З відкритим почуттям мій кожен воїн
 Присягу вашу прийме у бою!

...З повстанцями браталися танкісти,
 Знаходилися рідні, земляки.
 Із дому переказували вісті
 Один одному в спогадах тяжких.

-- Вперед! -- і танки рушили, мов крига
 Напровесні -- кудись туди, на схід,
 Під проводом петлюрівця-комбрига
 До одчайдушних битов і побід.

-- Вперед! Знялись угору люто жерла.
 Націлились на помсту і на здвиг.
 І наново велично "Ще не вмерла"
 Заспівував зворушений комбриг.

Микола САМІЙЛЕНКО

Микола Самійленко належить до тих людей, яким судилася особливо жорстока доля -- він пройшов пекло радянських катівень і концтаборів. Після реабілітації та

повернення до Києва його вірші або публікувалися дуже неохоче, або й цілими роками не публікувалися зовсім. І лиш напередодні завоювання народом України державної незалежності Миколу Самійленка було прийнято до Спілки письменників України, він почав справді широко друкуватися в газетах і журналах. Вміщуємо тут кілька поезій Миколи Самійленка, що їх він написав ще у в'язницях і таборях.

* * *

Не встоїмо. Про те і думать досить.
 А небо сіє снігом.
 Сіль на рани.
 Ночуємо -- й лишаємо Глодоси.
 Життя є мить. А помирати рано.

Народе мій!... Цей гріх перед тобою...
 Покута не вимірюється грішми.
 Ніяким каяттям, ані мольбою
 Я милості не виправдаю --
 Грішний!

Хто б міг нас, Боже, край безодні трутить,
 Щоб ти не дав!...
 Катам немає впину.
 Повторюємо знов... Базар і Крути,
 Во огнях пожеж лишаючи Вкраїну.

Хіба, єдиний!... гріх в ту мить не вмерти,
 Що ти послав?...
 Хіба нести покуту
 Не тяжче? Боже! Що мені тепер ти
 Пошлеш? Прощення чи покару люту?...

* * *

"Україно! -- вчулося спросоння, --
 Ти одна -- життя мого підсоння".
 Пережив до ранку -- слава Богу.
 Грак попід вікном проніс тривогу.
 У вовчок хтось глянув потаємно.
 Переміна у житті чиему?...
 Вранішня душе моя, озвалась!...
 А надія -- під етапний галас,
 Під сталеві колії відлуння --
 Сходить парою, як мокра гуня.
 Сталось так, як уночі подумав:
 Охопило день етапним тлумом!...
 Україно! і тебе зі мною --
 В товарняк. Шеренгою!
 Сумною...

* * *

Страх подумать: хто ти й де?
 Врозтіч всі думки? Чи -- колом.
 Доля риску підведе
 Й під твоїм життям, Миколо.

Ким ти станеш? Реп'яшком,
 Що на гірку втік з-під тіні,
 У тайзі бурундуком
 Чи любистком на Вкраїні?
 Може, в квітці оживу,
 В цвіті вишні, маку, розжі,
 Перекинуся в траву --
 Форми всі такі підхожі!

Можже, проса колоском
Бризну в літо світлолице.
Чи зайчам -- майну біжком!...
Тільки -- хто там зна, коли це.
Можже, в осінь золоту
Підведе конвой ту риску...
Ще -- з повалу в зону йду.
А на мене сонце бризка!

7/IX -- 1947. Шубний.

* * *

Лишивсь пеньок
Та п'ять колод...
Горить гілляччя,
А з ним рої моїх думок
Весь день горять -- аж лоб гарячий.
Із лісу вийти до смерку --
Це непорушне для конвою.
На ніч у зону -- хоч яку,
Та думку!... все ж несучи з собою.
Проходячи на вахті шмон,
Вахтерів думка й по дотичній
Не доторкне... А я -- вже он! --
У пекло з нею, в світ містичний!...
Засне барак, і я її,
Ласкаву, тиху, в слово втілю.
Й на опівнічній течії
Спинюсь, як на горілім гіллію.
І -- вже!
Мов Бозна й звідкіля,
З п'ятьма йду крізь сні багрові
Спочить, як спочива земля
В осіннім золотім покрові.

1/X -- 1949. Шубний.

МОЛИТВА

В праці виснажена, в бою,
Віттарна, солов'їна --
За ім'я твоє і волю твою
Молимося, Україно.

Оком недобрим п'ятьма скреса
На волю твою, на ім'я
Твоє... Зловісна яса
Невблаганна -- молимося!...

Нині, прісно й вовік
Молимося, дужі й кволі,
Боже єдиний, хто нас прирік
На ім'я її й неволю!...

Тепло, рукою по голові,
Пожалує сонце, вітер --
Лихо ж усюди, поки й живі,
Можже нас перестріти.

Червона, як манія,
Віттарна, солов'їна --
За волю твою і твоє ім'я
Молимося, Україно!

1/IV -- 1952. Карлаг, Антас.

Марія ГОЛОД

ЧОТИРИ СТОРОНИ СВІТУ

Південь і схід...

Минуле ваше десь на півдні,
моє-ж на сході.
Не схрестяться дороги,
що сходжені і витоптані болем.
Не збігнуться в одну
широку, нескінченну.
Туди ступатиму самотно.

Ми з далеких світів,
несвідомих нічого,
лиш власних своїх правд.

На перехрестях, де
ростуть плакучі верби,
берези білі гнуться,
я -- у чеканні тихому.

Але минулі правди,
мої і ваші,
не зійдуться разом.

Берези даром гнуться,
навіщо ж плачуть верби,
коли полудне й схід
чужі, байдужі, незнайомі...

Північ і захід...

Твоє майбутнє на півночі,
моє-ж на заході.

Простуєш в забутті
дорогою крутою,
не оглядаючись назад.

Десь, на півночі,
та посеред ночі,
круги низького неба
розбилися на світло різносяйне,
запрягли час у змінливі акорди --
камінні, зимні і тверді.

На заході,
де сонце спочиває,
от там прибіжище моє.
Тут ані дощ, ні стужі
не погасять багаття,
горіючого в затишку думок.

Вогонь я розпалила
їдким жалем розлуки,
але ця ватра мерехтить
теплом і ясним звуком
прославних епіфаній
минулого й budouчого.

Багаття це для тебе,
бо ти -- моє минуле,
хоч і без теперішнього --
моє майбутнє.

літо-осінь 1989

Микола ФРАНЦУЖЕНКО

ТРИ ВІДРОДЖЕННЯ УАПЦ В ХХ СТОЛІТТІ ТА УЧАСТЬ В НИХ ЇХ СВЯТОСТИ МСТИСЛАВА ПЕРШОГО

Доповідь виголошена на бенкеті, який відбувся після XIII Собору УПЦ в США, 23 травня 1992 р., в С. Бавнд Бруці, Нью Джерзі. Цим бенкетом відзначено 50-річчя з дня висвячення Їх Святости в Єпископи (12 травня 1942 р.) і Друге Відродження в ХХ столітті УАПЦ.

На наш скромний погляд, покоління, які живуть в останньому десятилітті ХХ століття, мусять бути найщасливішими з усіх дощогочасних поколінь, які жили на землях України.

І не для красивого слівця говоримо це, а тому, що воно дійсно так є. Чому? Та тому, що з волі Господньої ми є свідками Відродження української державності, Відродження української національної свідомості, Відродження культурного й релігійного життя, а з цим усім і Відродження нашої багатостраждальної, як і сам народ України, Української Автокефальної Православної Церкви.

Дехто з нас є не тільки свідком, а й співтворцем згаданих великих історичних подій кінця ХХ-го століття. Найдостойнішим серед співтворців історії є наш Великий Архипастир, Його Святість, Патріарх Київської і всієї України, Мстислав Перший.

Ми вдячні Божому Провидінню за те, що дозволило нам розділити разом з Вами, Ваша Святосте, радість наших душ, радість і щастя нашого народу.

Зупиняючись на Відродженнях Української Автокефальної Православної Церкви, в цьому ХХ-му столітті, ми вшановуємо і нашого Патріарха. Вшановуємо за те, що Він найдовше з-поміж нас, ще перед приходом до влади більшовиків в 1917 році, включився в активну боротьбу за національне визволення, за українську Державність, за ні від кого незалежну Українську Святу Православну Церкву.

Ніюдин з інших християнських народів не страждав стільки за свою свободу, національні права, віру й Церкву свою, як наш, український народ.

Навіть кількісно невеликі народи, такі, як румунський, болгарський, сербський втішаються не тільки своєю незалежністю, а й своїми Патріярхами. Не згадуємо вже про давнє існування Константинопольського, Єрусалимського, Антіохійського та Олександрійського Патріярхів.

Оточений зрадою, підступністю, задрістю, з Півдня й Півночі, Заходу й Сходу, народ колишньої Великої Київської імперії, понад два століття залишався без своєї Церкви.

На ХХ століття припало ТРИ ВІДРОДЖЕННЯ УАПЦ.

За словами Свідка, "...по 250-ох роках, в революцію 1917 року, почала промовляти, спочатку дуже й дуже тихенько... рідна Церква. Вона стукала до сердець, до сумління нашого народу, щоб він передовсім об'єднався... По річках крові, але майже безперестанку, в перших роках революції, Церква давала себе знати, що вона Відроджена, що вона хоче знову слу-

жити своєму народові у ті найтяжчі, тяжкі-страшні хвилини його життя...

І от, на Соборі 1921 року, що відбувся у Києві на Покрову (і ми продовжуємо цитувати Свідка -- Патріярха), Боже Провидіння обрало скромного, але надзвичайного вірного Іерея Божого, трудолюбивого Василя Липківського, на високе становище -- Митрополита Всієї України... Він не злязав з воза, Він постійно був у місії, ...об'їжджав всю Україну, Він стукав у кожному селі, Він старався постукати до кожної людської істоти, од молодих починаючи...

Бог, кажуть, хотів так, щоб Церква, очолена отцем Митрополитом Василем Липківським, всього тільки 10 років прожила на рідних землях України, порівнюючи в доступних можливостях служіння народу. Її було зліквідовано у нелюдський спосіб. Її Провід змусили самоліквідувати всі її керуючі установи. А потім почались знущання, процеси, які забрали в українського народу 32 єпископи, сотні священників і десятки тисяч вірних, яких, якщо не розстріляли зразу, то позасилали на далеку Північ, або в райони Сибіру, де вони загинули."

Християнський світ злукавив... Проїшов повз наших батьків, ніби, не завваживши, що фактично творилося... Не визнав Церкви, яку очолив Великий, для нас, Митрополит Василь Липківський. Її ще й сьогодні наші вороги вважають "неканонічною", "самосвятною", "петлюрівською" і навіть "сатанинською". Вороги її, як з усього видно, добре знали Євангеліє, зокрема від Марка: "Поражу пастиря -- і розсиплють-ся вівці".

Та шляхи Господні незбагненні!

Ідею і ті гасла, що їх подав Собор Покровський у Києві, в 1921 році, підхопила Почаївська Лавра, землі Волині...

Староострозькі землі породили нових проповідників й ісповідників, які посіяли зерна великої любови до мови рідної, до Церкви рідної...

Прийшли сорокові роки. Зав'язалась гітлерівсько-сталінська війна. Смертельно зударилась воістину дві антилюдські, сатанинські сили, ленінсько-сталінський, так званий -- комунізм і гітлерівський, так званий -- націонал-соціалізм.

На могилами вкритій українській землі відродилася і почала зростати рідна Українська Автокефальна Православна Церква.

Чимало з нас були свідками і співтворцями Другого відродження УАПЦ в цьому ХХ столітті.

На місце Митрополитів Василя Липківського, Миколи Борецького, Івана Павловського, Іоана Теодоровича прийшли нові Благовісники, Архипастирі:

Полікарп, Олександр, Ніканор, Мстислав, з благословення Діонісія.

Наші науковці вже давно вважають, що Владика Мстислав належить до Великих Митрополитів України і що Він є ПРОДОВЖУВАЧЕМ традицій своїх славних попередників, сподвижників Йова Борецького, Петра Могили, Василя Липківського, а в Греко-католицькій Церкві Андрея Шептицького, Йосифа Сліпого.

Ми напевно, не помилимося, коли скажемо, стверджуючи, що була благословенною висвята в Єпископи тоді вже вдівця, колишнього хорунжого армії УНР, племінника Симона Васильовича Петлюри, колишнього посла до Сейму Польщі, який став улюбленою і легендарною постаттю, Народним Трибуном, гордістю людей Західної України, особливо Волинських земель, а згодом і всієї України та Діаспори.

Не помилковими були бажання й благословення Митрополитів Полікарпа й Ніканора, щоб саме Владика Мстислав став Головою Українського Православ'я.

Його висвятили в Єпископи 12-го травня 1942 року, а 14-го хіротинізували на Єпископа Переяславського. І зразу Він став одним із найактивніших реалізаторів Відродження УАПЦ, Українського Православ'я. І вже давно Він залишився єдиним з висвячених в Єпископи 1942 року.

Кажуть, що Боже Провидіння зберегло нашого Владика Мстислава. Не заперечуємо. Віримо в це. Він ІЄРАРХ-ПОЛІТИК! Він служить своєму народові від юнацьких років. Його хист політичного Лідера виявляється у всьому до чого б він не докладав своїх рук, а зокрема і особливо, в змаганні за об'єднання усіх Українських Православних Церков в одну, з Центром у Києві, та в намаганні включити УАПЦеркву у Світове Православ'я.

Він завжди дбав про внутрішню єдність, національну єдність, всіх українців, незалежно від політичного чи конфесійного зрізничування.

І не диво, а ми переконані, що це було з волі Божого Провидіння, коли в Києві, 5-6 червня, року Божого 1991, відбувся Собор відродженої УАПЦ, делегати цього Собору одногolosно, іменем українського народу, піднесли Київську Митрополію до стану Патріархії, і такою ж, одногolosною волею, було обрано ПЕРШИМ в історії українського Православ'я Патріархом УАПЦеркви, найдостойнішого Слугу Божого, Божим Провидінням збереженого, дев'яностотрехлітнього Мстислава Першого.

Його Святості в цьому 1992 році пішло на дев'яносто п'ятий.

І Він, ось уже понад півстоліття, отримавши єпископський жезл, спираючись на нього, іде на зустріч долі.

Він багатьма талантами і людськими слабостями обдарований.

Він все своє життя залишається твердим і непохитним у вірності Богові, як Його найвірніший слуга, вірний Народові, Батьківщині і її Державності.

Він іде до Нього, Всевишнього, відповідати за себе і за всіх нас, за наші великі, світлі діла і за помилки та гріхи!

Він, неначе, йде у безмежжя володінь Божих. Іде, хоч і не знає, що Його чекає: осуд чи святе приречення? Іде з вірою у всепростимість Господа.

Можливо, що Його очікує одне й друге.

І, можливо, що бути Йому Всепростимим Богом у Святі Приреченим!

Він -- віком найстарший Патріарх серед Патріархів світової християнської історії.

Він -- Перший Слуга Божий Українського походження, який став Патріархом Київським і всієї України.

Він, неначе, перетворився у незрушимий наріжний камінь, на якому відбудовується Відроджену Українську Автокефальну Православну Церкву -- Українське Православ'я. І відбудовується все це для Христорубивого українського народу, як основи його Християнської Держави.

І ми вдячні Господу Богу нашому за те, що дозволив нам пережити такої великої ваги історичні події з ТРЕТИМ ВІДРОДЖЕННЯМ УАПЦ, яке Ви, Ваша Святосте, очолюєте.

Тож, на Многії, многії літа, Ваша Святосте, на многії, многії літа!

Джерела:

1. Промова Митрополита Мстислава під час посвяти місця під пам'ятник Митрополитові Василеві Липківському, 3-го травня 1981 р., в Бавнд Бруку, Нью Джерзі.
2. Д-р Святомир М. Фостун, "50-річчя Укр. Авт. Православної Церкви, Ген. Управління УАПЦ у Великій Британії.
3. Проф. д-р Аркадій Жуковський, "40-ліття Хіротонії Митрополита Мстислава Скрипника", "Сучасність", червень 1982.
4. Микола Вірний, "Найстарший і Перший".

травень 1992

**ДОПОМОЖІТЬ НАМ
зробити ОДУМ ще більше
корисним українській громаді!**

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

Ігоря Лисика

The Solid Oak Co.

Kitchen Cabinets – finished – unfinished

Oak furniture

848 Simcoe St. South. Unit 2 Oshawa, Ont. L1H 4K8

Tel: 416 – 434-7204

Res: 576-9779

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

МАРІЯ БАШКИРЦЕВА

(Фрагмент)

У червні в Торонто перебував письменник і критик з Києва Михайло Слабошпицький, який належить до генерації, що прийшла в українську літературу на початку 70-х років. Михайло Слабошпицький тривалий час (1975-1983 рр.) був відповідальним за критику в редакції письменницького часопису "Літературна Україна". Він -- автор десяти книг прози, літературознавства й критики, творів для дітей та юнацтва. Найголовнішою з-поміж них вважає роман-есе "Марія Башкирцева", що витримав в Україні триє видань, виходив і в перекладі французькою мовою. В ньому розповідається про видатну українську художницю Марію Башкирцеву, якій судилося трагічно коротке життя. Її виповнилося заledве 24 роки, коли вона 1884 року померла в Парижі. Дві картини Башкирцевої зберігаються в Лювері, а в Ніцці є музей та вулиця її імені. Уривок з цього твору вміщуємо в нашому журналі.

Як розповів сам автор, нині в Україні підготовлено до друку три нових його книги, що ніяк не можуть з'явитися через нестачу паперу. Зрештою, в такому становищі там сьогодні перебувають усі письменники -- весь книговидавничий процес в Україні, на жаль, різко фригальмувався.

Редакція

Башкирцев налив йому. Він випив і сказав невідомо про що: "Добре".

"Вечір у Гавронцях" -- назвала Марія той рисунок. Він зберігся і по її смерті. Спостережливе око вловило, а впевнена рука відтворила типажі поміщиків серед картярного гульбища. Рисунок без будь-яких спроб ідеалізувати моделі. Скоріше навпаки -- з гротескно підсиленими характерними рисами.

Гавронські пияки так і лишилися жити на аркуші паперу.

Поступово відчувала, як наростає в ній відраза до батькових приятелів. Жоден з них не видається їй людиною порядною і цікавою.

Дратуючи їх, Марія часто глузує з порядків у Росії, бравує своїми республіканськими симпатіями. Спочатку всі гуртом намагалися перевиховувати її, але це ще більше Марію розпалювало. Щоб не чути її ризикованих висловів про імперію, взагалі уникають розмов на політичні теми. Вірнопіддані царському трону зітхають: злополучна Франція зіпсувала вже й цього ангела, всі там стають безнадійними республіканцями, того згубного впливу ніхто не може уникнути. Треба б видати закон, щоб туди просто не пускали з Росії молодих людей. Он уже стільки нігілістів розвелось. Вони проти всіх порядків у державі...

Перелякано забігали безбарвні очиці Павелки, нашорошив вуха Швабе, супиться Башкирцев.

Марію в цей час важко назвати послідовною республіканкою. Її переконання поки що доволі невиразні. Сперечається вона з батьком і його гостями скорше через особливість свого характеру чинити й говорити все наперекір. Кілька років тому це дитя вважало себе запеклою монархісткою і з обуренням

писало в щоденнику про нігілістів, які хотіли б убити царя. Подібне уявлялося Марії крахом усього на світі. Хто ж тоді керуватиме країною, видаватиме закони, каратиме злочинців, думатиме про народ? Наївній дитині імператор уявлявся суворим, але справедливим суддею і добротворцем. Тепер же про царські порядки вона не може думати без іронії. Осолдафоновена Росія тримається на жандармському кулаку -- таку думку вона висловила батьковим друзям і вони довго сиділи ніби набравши в рот води. Мовчала переможно і Марія, задоволена тим, що так їм дошкулила.

-- Марнувати життя за картами... Розорятися в глушині на шампанське по пивницях! Опуститися, запліснявіти! Бути в такому оточенні! -- докоряє батькові, коли картярі роз'їхалися.

-- Ти, здається, натякаєш, що я в поганому товаристві? Живу, як мені хочеться, і кращого товариства мені не треба.

-- Бо ви про краще й забули.

Знову назріває сварка, і, щоб уникнути її, вони розходяться по своїх кімнатах.

Вона прокидається тут незвично рано. Щодня будить вологе мукання корів, яких женуть на пасовисько.

Марія встає з ліжка і виглядає у вікно. Перед визором лежить укрита легким туманцем діброва, що підступає аж до Ворскли. До діброви пливуть хвилі споловілого жита, в якому звільна походить моріжок. По ньому бредє попаски череда; корови помахують хвостами, одганяючи гедзів і мух, похитують рогатими головами, задирають їх і пробують свої голоси. На них незлобиво погейкують маленькі статечні чередники -- кожен з торбинкою через плече, з гирлигою в руках і в великому солом'яному брилі.

-- Шута! Шута! Куди пішла, щоб тобі добра не було!

-- Калина, аби тебе дідько вхопив! Гей!

Їй добре чути голоси чередників, за якими вона з цікавістю спостерігає. Вони в житті ніде не бували, нічого не бачили, але ніби й не страждають од цього. Для них увесь світ -- Гавронці й околиці села Брусів, Стасівці, Петрівка, Кам'янка, Семенівка. Їхнє знання географії доповнюють назви річок: Голтва, Коломак, Тагамлик, Побиванка, Головач, Боршна... Вони, мабуть, лише чули, що є на світі Диканька, Полтава, але ті міста їм уже ні до чого, бо не мають до них ніякого стосунку. Тут вони народжуються, тут доросліють, бігаючи за коровами, тут минає в них дитинство без дитинства, обсідають господарські клопоти, з рання й до смеркання товчуться в полі, самі того не помічають, як у них народжуються діти, що в усіх деталях повторюють їхню долю, а потім так само, проживши своє, тихо і непомітно помруть, і їхні імена швидко зітруться з пам'яті людей -- наче б їх і взагалі ніколи

не було на світі. Ось -- найбільша несправедливість у цьому житті, думає Марія.

На небі вже з'являється рожевий лик сонця. І з ним так не в'яжуться думки про смерть. І вона відразу забуває їх, веселіє, згадавши, який цікавий буде сьогодні день. Ще трохи пристоює, вистромивши з вікна голову і спостерігаючи, як починається ранок у Гавронцях.

В'їждженою дорогою під житнім ланом уздовж шеренги тополь пливе валка підвод, запряжених волами. Поскакав кудись верхи батько. Дзвенять у криницях відра, ростуть над хатами дими. Далеко в полях забілили хустки селянок. На господарському дворі гелгочуть гуси, кувікають поросята, іржуть коні, подають клич індиків. Там уже хтось із кимось свариться -- отже, життя в Гавронцях знову продовжується. І так буде аж до вечора: все рухатиметься, мекатиме, мукатиме, кукурікатиме, кувікатиме. Хтось когось усовіщатиме й батькуватиме, хтось виправдовуватиметься і щось пояснюватиме. Цілий день стоятиме рейвах, мов на ярмарку. І в цій веремії то тут, то там виринатиме Костянтин Башкирцев. Щось бубонітиме біля псарні, читатиме нотації управителю, виводитиме з конюшні скакунів, торгуватиметься про плату з селянами, загляне перед обідом до корчми ("і навіщо він туди бігає?"), об'їздить поля, все встигне, все побачить.

Рослий, рукастий, з'явиться на обід, принесе з собою горілчаний дух і новини: Капітаненко купив арабського скакуна, у Кочубея сьогодні бал, Полтавський театр грає нову п'єсу... Виявляється, й у тутешньому житті багато всяких подій.

Потім знову зникне аж до вечора. Чи гасає в полях, чи чаркується в Капітаненка, чи висиджує в дворянському зібранні.

Марія не раз думала про те, що батько -- як навечно заведений годинник. І коли він одпочиває, коли спить? А якщо врахувати і те, скільки щоденно випиває, то зрозуміло, що здоров'я йому було відпущено на десятьох. От тільки марнує його невідомо на що.

Служниця Христя, повновида і грудаста дівчина, на якій любить подовгу затримувати погляд Башкирцев, гука Марію снідати.

-- Я думала, ви, пані, ще спите, -- говорить, наче співає, -- то й не обзивалася, не хотіла тривожити.

Коли вона говорить, Марія загляда їй у рот: як це в неї так добре виходить, "л" у Христі пливе по язичку, наче човен по воді.

-- Це все мені з'їсти?

-- Атож, пані. Що там його їсти -- нема на що й глянути! Їжте, їжте, -- припрошує лагідно.

-- Та це ж на п'ятьох!

-- Їжте, пані, щоб були здоровенькі.

-- Я й так не скаржуся.

-- То будете й ще здоровіші!

-- А як розтовстію? Мене ж тоді ніхто не любить, -- сміється Марія.

-- Аби здоров'я, а любов завжди знайдеться, -- проспівала Христя, наче пісню.

Шоколад знову кудись завівся. Гукати його -- марна річ. Мабуть, уже рибу ловить. І не набридне

йому! Цілісінський день висидіти над річкою, не зводячи очей з поплавка. Якби на неї -- померла б з нудьги.

Довго не може знайти батька. І на обід його не було. Куди ж він подівся? Челядь ніяково відмовчується на її запитання, розводить руками, стенає плечима. Образився, думає Марія. Навіщо вона причепилася до нього зі своїми нотаціями? Сама ж не любить, якщо хтось їй щось нав'язує. Більше не чіпатиму його, справді, хай живе, як йому захочеться. В кожній людині -- свої погляди на те, що добре, а що погано. І вони дуже рідко збігаються.

Вбирається в одяг селянської дівчини і йде гуляти. Кланяється маленькому, як грибочок, дідусеві.

-- Доброго здоров'я, голубко! -- відповідає він і довго дивиться вслід, бо не може пізнати. А вона, як дитина, рада, що так вийшло.

-- Драстуйте! -- кланяється селянкам.

-- Драстуйте, панночко, -- подивовані тим, що вона привіталася першою.

"Як ягідка, наші панночка, -- почувла, вже віддаляючись. -- І добрі. Якби ж ото й пан були такі..."

Стрічки в косі полоще теплий вітер, чорні черевички на червоних каблуках порипують, а шию приємно холодить намисто, що яскріє проти сонця. Вона ще, мабуть, ніколи не подобалася собі так, як зараз.

Дійшовши до шинку, сідає на лавці біля входу. З прочинених дверей долинають вигуки, брязкіт посуду; хтось невпевненим голосом починає співати.

З шинку, похитуючись, виходить його постійний завідник Костянтин Башкирцев, здивовано дивиться на неї, ніяк не може повірити в таку прояву. Нарешті, допевнившись, що перед ним таки Марія, запитує, чому вона тут.

-- А мені тут подобається!

Йому не хочеться конфліктувати з донькою, не хочеться, щоб вона почувла від кого-небудь про його загадкові стосунки з бідовою шинкаркою Катериною.

Була Катерина прямою в полтавському будинку розпусти, і він охоче користувався її послугами. Тоді його коляску звикли бачити біля того сумнівного закладу. Якось до Башкирцева в Гавронці явився скромний єврей Шапіро: просив дозволу поставити тут шинок. Башкирцев уже було вирішив відмовити запопадливому торгашеві, але потім у нього визрів план: хай шинок у Гавронця буде, а за шинкарку в ньому стане Катерина. Матиме її завжди під боком. Так і сказав Шапіро: буде, мовляв, по-твоєму, гадаючи, що йтиметься про податки. "Мусиш одружитися з тією жінкою, з якою я скажу". Шапіро задумався, а Башкирцев, не даючи йому опам'ятатися, виклав свої козири: якщо пристане на цю умову, він дарує нареченому п'ять гектарів лісу, де росте корабельна сосна. Таким же буде й посаг нареченої. Шапіро погодився, а за Катерину Башкирцев був певен, бо їй уже дуже набрид промисел у будинку з червоним ліхтарем біля входу. Він попередив Шапіро, що йому доведеться вихреститися, бо інакше з їхньої затії нічого не вийде. Майбутній власник корабельної сосни прийняв і цю умову.

Кожен вважав, що йому пощастило.

Так і з'явився в Гавронцях шинок, а в ньому -- жінка Сапири (таке прізвисьце дістав Шапіро після вихрешення), пишнотіла Катерина, що вміла скрізь дати лад: і пана приголубить, і горілку розведе водою, і забіяк утихомирить, а декому й копняка дасть такого, що аж за порогом опиниться. Оббирала клієнтів до нитки, звабливо при цьому всміхаючись і виставляючи напоказ свої хітливі груди.

Бідою Гавронців був той шинок. Сльози й прокляття жінок анітрохи не бентежили Катерини. Селянки вже навіть було вирішили спалити його, але побоюлися панського гніву. Знали, що пов'язує Башкирцева з розбитною Катериною. Такі речі нічим не приховаєш, ніяка конспірація Башкирцеву не допомогла.

Дуже не хочеться батькові, щоб донька взнала про його амурні походеньки. Тому вирішує удати, що її витівка з перевдяганням йому навіть сподобался.

-- Марі, а в цьому є свій шарм! Лувр і шинок у Гавронцях! Ви дуже екстравагантна, мадемуазель Башкирцева!

А сам думає: "І до чого тільки не додумається його розбещене Парижем дитя. Хай відповідає за все маман. Я умиваю руки..."

-- Хочу в Полтаву, -- каже Марія.

-- Полтава -- потім. Сьогодні їдемо в Диканьку до Кочубея. Я покажу тобі мого друга Кочубея. □

Віталій БЕНДЕР

МОРЯК ДАЛЕКИХ ПЛАВАНЬ (Баляда)

*Був він матросом завзятим,
І з вигляду зовсім не ним.
Бувало, одеські дівчата
Мрійливо зітхали за ним.*

*Він море любив до загину,
Схрестив його так і отак.
Такий симпатичний хлопчина --
Плавань далеких моряк.*

*В портах, чи то ніч, чи світанок,
На рейдах далеких земель
Рої безіменних коханок
Стрічали його корабель.*

*Закинувши ковнір на спину,
В широких матроських штанах
Виходив на берег хлопчина --
Плавань далеких моряк.*

*Весна за весною минали,
Дрімив понад водами штиль,
Над щоглами чайки літали
І сонце сміялось до хвиль.*

*А в час, як зривалися шторми
І з неба ошкірювавсь ляк,
Хоробро ніс вахту на кормі
Плавань далеких моряк.*

*Бувало, не раз в його душу
Вкрадалася згряя думок
Про жінку вродливу, про сушу,
Про свій невеличкий дімок.*

*З цими думками
Не міг примиритись ніяк.
І довго ще плавав морями
Плавань далеких моряк.*

*На небі хмаринки з'явились,
Віщуючи шторм-ураган.
І смерчем вода закрутилась,
Немовби сказивсь океан.*

*Сердито загримали громи,
І обрій зайнявся в огнях...
З тих пір не вернувся додому
Плавань далеких моряк.*

*Чужими краями й містами,
Де згарища тліли щодня,
Прибитий тяжкими літами,
Пішов він один, навманья.*

*На скронях пробилась сивина --
Доріг переброджених знак.
А був колись хвацький хлопчина --
Плавань далеких моряк.*

*І ось на чужині далекій,
Як весни прикрашують світ,
Летять попід синню лелеки,
Несучи з Одеси привіт.*

*І поглядом, сповненим горя,
Він птахів вимірює шлях.
Нудьгує, і тужить за морем
Плавань далеких моряк.*

*Ні жінки, ні криків діточих,
Гніздо міг би звить, але що ж:
Коли він нікого не хоче,
Лиш мріє про юність і кльош.*

*Вночі понад морем блукає
І, вп'яливши очі в маяк,
Свого корабля виглядає
Плавань далеких моряк...*

МОЛОДЬ
-- МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!
ДОПОМАГАЙТЕ МОЛОДІ
МОРАЛЬНО Й МАТЕРІЯЛЬНО!
ОДУМ ПОТРЕБУЄ
ВАШОЇ ПОМОЧІ!

Євген МАЛАНЮК

ПАВЛО ТИЧИНА

ФРАГМЕНТ ЗІ СТАТТІ "НАПРОВЕСНІ"

(*"Веселка". Літ. місячний. Частина 4. Серпень -- 1992 р. м. Каліш. Польща.*)

...І ось нараз крізь сірі хмари смутного дня показався перший промінь справжнього весняного сонця...

Так треба підійти до творчості Павла Тичини. Ось нараз серед заплутаних широких і вузьких доріжок в лісі сучасної поезії ви несподівано зауважите самотню доріжку. Ідете... і раптом вона виводить вас на широкий український степ.

Вітер хлюпоче своїми колосальними хвилями на безкраїм просторі. Сонце простягнуло між теплою зеленою землею і високим синім небом струни золотих променів. Вітер б'є крилами по цій велетенській соняшній арфі...

І чудова музика вітра і сонця, неба і землі -- зачаровує вас...

І увесь буденний світ, все попереднє життя -- забуто. Є тільки степ, сонце і музика.

Це королівство казки -- поезія Павла Тичини.

***

Останні десятиліття розвитку світової поезії проходять під знаком "циркуля і геометра" -- техніки витвореної до неймовірної тонкості. Крила Ікара все більш і більш замінюються на аероплан -- і то в ліпшому випадкові. Частіше сучасний поет рухається лише по грішній землі в якомусь панцерному авто, або танку, озброєний до зубів сучасною літературною технікою.

Все менше й менше натхнення, пориву, фантастичного дріжання раптово наростаючих образів. І все частіш вірші просто випрацьовуються з лабораторії кабінету при допомозі інтелегенстности, смаку і нервозности, а натхнення... натхнення це просто спів грама кокаїну.

А ось перед нами поет, котрий співає так, як ліс -- шумить, як сонце -- світить, як вітер -- хлюпоче в хвилях Дніпра.

Поет, для котрого не треба ні техніки, ні циркуля, бо правдивому талантові це все дається згори тим, що зветься -- артистичною інтуецією. Зі студіювання творів таких поетів і виникають закони вірша.

Те, що палахкотить в сферах позарозумового ества Тичини і що сформульовується в інстинктових метрах і ритмах його строф, -- не є наслідком праці, а є наслідком правдивого, на жаль, тепер мало відомого сучасним поетам процесу -- процесу натхнення.

*Арфами, арфами
Золотими,
голосними обізвалися гаї
Самодзвонними...*

*Йде весна Запашна
Квітами-перлами закосичена...
Любая, мила,
-- чи засмучена ти ходиш,
чи налита щастям вкрай*

Там за нивами:

Ой одкрий

Колос вій!

Сміх буде, плач буде

Перламутровий.

Оце типовий інстинктовий метр Павла Тичини. Він спійманий поетом з подиху весняного вітру над степом.

Треба зауважити, що музика, котра завжди була і є кістяком справжньої поезії, служить Тичині тою, властиво, формою, в якій він приймає вражіння. Для всякого з'явища він оприділює, так би мовити, -- його музичний еквівалент.

Космос -- оркестр. Буття -- музика. Слух -- очі Тичини.

...Над мною, підо мною

Горять світи, біжать світи

Музичною рікою...

Чи сподівався другий Павло -- француз Поль Верлен, коли писав свій "L'art poetique" (*A la musique avant tout choses*), що його заповіт про музику найде коли-небудь таке несподівано-велике, необмежено-повне втілення в поезії? Його пророчий натяк здійснився: музика стала не тільки "на першому місці" -- вона стала істотою поезії українського поета Павла Тичини.

Ось послухайте, не переймаючись навіть змістом (хоч він є божественний, чудовий):

*Там тополі у полі, на волі
(Хтось на заході жертву приніс)
З буйним вітром, свавольним і диким,
Струнко рвуться кудись в далечинь...
Йду в простори я, чулий, тривожний
(Гасне день, облітає, мов мак).
В моїм серці і бурі, і грози,
Й рокотання -- ридання бандур...*

Чудові алітерації в цьому віршеві -- цілком інстинктивно, а не намірено підібрані, як, скажімо, у віршах М. Семенка, де, видно, автор довго гриз олівця, поки їх знайшов.

Яке інтуїтивно-винайдене і в той же час артистично-закономірне в цьому віршеві розташування голосівок, котрі, злиті повільним ритмом, переливаються, як вода через камні шелестівок "п", "л" і "р", і дають максимум музики.

Взагалі все те, що являється останнім словом сучасної віршотворної техніки, -- ми находимо і в творах Тичини, але оскільки вона природньо споріднена зі змістом, завданням і музикою. Тут є асонанси і консонанси, алітерації і звукопис, неповні, внутрішні й початкові рими. Тичина вживає самих витончених, нечувано нових, ще ніким до нього не вживаних

розмірів. І по будові вірша (особливо "Vers libres") його можна рахувати одним з визначніших поетів світової літератури.

В той час ця техніка, всі оздоби його вірша -- помічаються тільки тоді, коли їх хочять нарочито помітити.

Коли ж приймати його твір цілком, техніка його залишається малопомітною канвою.

Тільки придивившись уважно до структури його "Думи про трьох братів" або "Золотого гомона" -- цієї патетичної сонати з сонат -- починаєш розуміти, як близько Тичина відчув суто українську форму народної думи, не кажучи вже про її дух. (Про такі речі, як "Золотий гомін", можна написати і певно будуть написані -- цілі книжки.)

Розгадка цього явища дуже проста.

В віршах Тичини під тілом слів -- кипить кров, б'ється пульс життя пантеїстично-космічного, що відбиває в собі такти Серця Світу.

Павло Тичина співає свої пісні так, як співає птах; співає тому, що існує як частина природи.

І можна ствердити, що він так для української, як і для світової поезії є явищем незвичайним. Мимоволі, хоч, може, й завчасно, ім'я його хочеться поставити поруч з другим ім'ям -- тепер вже світового значіння -- ім'ям індійського поета Рабіндраната Тагора. Поезія Павла Тичини як і поезія Рабіндраната Тагора, проявляється стихійно: вона існує як вітер, як ліс, як степ, як промінь сонця.

***

В час, коли природу загнано -- для загального вжитку демоса -- в бетонні чотирьохкутники англійських скверів, або витягнуто в математичну лінію бульварів; коли міста гуркотять залізом фабрик і жахаються власного божевілля; коли, здається, все на світі зробилося офірою ненаситному Ваалові -- Розуму; коли, здається вже вмерли серце і душа, а всевладно панує -- обережно захований в кістяний куферик -- мозок, -- в цей час Павло Тичина минаючи сфери мозку, самою душею -- частиною Світової Душі -- співає свої весняні апокрифи -- пісні розбурканої весняним сонцем, мліючої від пестоців його кохання, весняної землі.

Для нього немає ні епох, ні хронік, ні часів, ні чисел.

І коли він спіткається віч на віч з "залізом і чугуном" наших апокаліптичних днів, -- він хіба виголошує своє прокляття залізу ("Псалом залізу") в якому чаром слів закликає дійсність і, з безпосередністю Гулівера в країні карликів, -- фіксує, як

Собори брови підняли. Розбіглися квартали.

Аджеж все це таке карликове, порівнюючи з міжпланетними просторами, таке неприродне йому -- синові Космоса.

Не хочеться вірити, що він людина з обличчям, паспортом і прізвищем.

Його можна залишити десь на самотньому острові серед океану, де не було б жадної людської істоти, -- він і там би творив свої пісні серед пальм і звирин, як жрець, що приносить офіру.

Чи багато світових поетів, три четверті, котрих вміщують свою творчість між кабінетом і друкарнею -- мають таку властивість?

Може, тільки до певної міри Уольт Уїтман, Костянтин Бальмонт, ще менше -- Артур Рембо.

Павло Тичина -- це голос самої землі, вперше заговоривши мовою людини.

***

І додаю -- Української Землі.

Власне оце й надає музиці Тичини той особливий "тичинівський" динамізм, який так вражає.

Він -- Син Космоса, в той же час (і перш за все!) є сином України -- її чорнозему, її безкрайого степу...

І чи не знаменательне його народження в муках визвольних катастроф?

Бо це ж вона -- Україна -- виросла в його творчості в трагічну постать Жінки-Матері, синтез Рідної Матері -- Матері-України і Матері Божої -- Мадонни.

*Мадонно Моя, Пренепорочна Маріє,
прославлена в віках!*

*На наших самотніх вівтарях
Лиш вітер віє...*

*Пройди над нами з омофором,
Заритай над селом, --*

*Уже ми Тобі ані пісень, ні псалом
Не воспоем диким хором...*

*На бедрах, як струнах, лежить рука,
Здрастуй, дівчино, -- чия ж ти така?*

Скажу -- не скажу я: усіх, Твоя...

*(Ave Maria,
Калино моя!)*

*Не з каменю, не з мармуру --
з простого заліза.*

*-- Ніжна, відважна,
О де ж твій хитон?*

*Де риза злототканная,
скорбні твої очі? --*

*Струнна осанна,
волошковий тон.*

*До ночі працюватимем
в полі, як у храмі*

*Спій -- наливайся
житам в унісон!*

*З піснями, з поцілунками
стрінуть нас мадонни,*

*Пізній... залізний...
над персами сон...*

Тільки українець міг написати ці міцні, чорноземом і сонцем пахучі рядки. Тільки українське серце могло кров'ю своєї любови налити ці слова.

І коли у росіянина Олександра Блока славнозвісна його "Прекрасна дама" -- "Незнайома" є жіноча первісність Жінки-Диви ("Снежная Дева"), Дами лицарського Серця, Королеви Турніру -- персоніфікація Росії в образі Диви -- то у Павла Тичини -- Мадонна -- Божа -- Мати -- ("Скорбна Мати", "Моя Мадонна") є персоніфікацією України в образі Жінки-Матері зі всією трагедією материнства.

В цьому й полягає незмірно глибокий зміст і внутрішнє горіння поезії Павла Тичини.

Від Матері -- взагалі через Матір-Україну до Божої Матері -- Мадонни -- ось його творча путь в Дамаск.

Так символ України в його поезії підіймається на недосяжну височинь вже загально-людського загально-світового значіння.

Це внутрішнє горіння і дає відчувати душею гарячу, невимовно прекрасну силу, небориму чарівність (я сказав би -- музичний гіпноз) поезій-сонат Павла Тичини, котрі тримають наше ество у вібруючій напруженні навіть і після того як читання їх скінчилося.

***

На червоному фоні окупаційних насильств, на мертвих руїнах сдвинтарованої України, при кривавих смолоскипах пожеж -- постать Матері-України набирає в поезії Тичини трагічно-яскравої виразності.

І поема "Скорбна Мати" є одиноке в українській поезії повне виявлення доби "Другої" Руїни.

*Проходила по полю...
-- І в цій країні вмерти? --
Де Він родивсь удруге. --
Яку любив до смерти?
Поглянула -- скрізь тихо.
Бує дике жито.
-- За що Тебе розп'ято,
-- За що Тебе убито?
Не витримала суму,
Не витримала муки, --
Упала на обніжок,
Хрестом розп'явши руки!...
Над Нею колосочки
"Ой, радуйся", шептали,
А янголи на небі --
Не чули і не знали.*

В цих небагатьох рядках -- ціла трагедія України.

Все, що виходить з під пера Тичини, все, без винятку, носить на собі відбиток тої божественної первісності в поезії, що називається "Ласкою Божою" (ці слова, на жаль, в нас традиційно прикладаються до самих випадкових призвищ). У відомих нам до цього часу книжках Павла Тичини немає ні одного слова прози, ні одного банального рядка, бо самі щоденні людські слова групуються поетом в такій формі, підпалюються таким вогнем ліричного хвилювання, що приймають вже нелюдський зміст і неземну музику, і, вібруючи високими нотами правдивого натхнення, робляться власністю і властивістю одного Тичини. Він тримає в ліричному полоні всю гнучкість і музичність української мови. Його можна читати вслух чужинцеві, і чужинець, не розуміючи української мови, зрозуміє зміст.

В майбутньому значіння Павла Тичини буде колосальним для української поезії і, може, для... української філософії, і не дарма він так кохається у творах Сквороди і, як плід цього кохання, написав глибоко цікаву книжку -- "Замість Сонетів і Октав".

Але можна з певністю сказати, що не вийшовши сам з будь-якої літературної школи Тичина, в свою чергу, ні школи, ні учнів по собі -- не залишить.

Занадто його твори подібні до пророцтв, щоб їх до кінця зрозуміло щоденне людство.

1920-1921

ЧИТАЙТЕ "МОЛОДУ УКРАЇНУ" і ПОШИРЮЙТЕ ЦЕЙ ЖУРНАЛ МІЖ СВОЇМИ РІДНИМИ і ЗНАЙОМИМИ!

На святі Першої Річниці Державної Незалежності України на оселі "Київ", біля Торонто, 30 серпня 1992 року, зліва на право: дружина посла України в Канаду -- Надя Лук'яненко, інженер Ярослав Соколик -- голова КУК -- Торонто, посол Левко Лук'яненко, Оксана Бризгун-Соколик -- дружина Ярослава, заступниця голови СФУЖО, доктор Остап Винницький -- член Управи КУК -- Торонто.

Фото -- Іван Корець.

Річні Збори Членів

Коорпорації Одумівської Оселі "Україна"

відбудуться

в неділю, 25 жовтня, 1992 р.

12 - год. дня -- обід

1 - год. дня -- початок зборів

Дирекція

ОКО

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у В РІЧНИЦЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Цьогорічна зустріч ОДУМ-у Америки й Канади була присвячена радісній події -- першій річниці Незалежності України. Відбулася вона на "Лейбор дей вікенд" в передмісті Чикаго, Блумінгдейл, в розкішнім Індіан Лейк Резорті. Переважно зустрічі ОДУМ-у відбуваються на одумівській оселі "Україна" коло Лондону в Канаді, і лише деколи, для різноманітності, в містах, де є філії ОДУМ-у. Це другий раз зустріч відбувалася в Чикаго. Перший раз 1973 року, й була присвячена 800-літтю міста Полтави. У влаштуванні цьогорічної зустрічі брали участь всі члени управи філії та вся одумівська родина Чикаго. Наша філія єдина, що має свій дім, і впродовж багатьох років була, і далі є, однією з найактивніших філій.

Усі імпрези зустрічі відбувалися на тій самій посілости, тому не було потреби тим, що прилетіли літаками, далеко кудись іти чи їхати. На перший день цієї успішної зустрічі, в п'ятницю вечором, де зібралася переважно молодь, був вечір гумору й розваги у виконанні молоді.

В суботу у змаганнях гри в гольф брали участь 48 осіб. Першенство здобув Олександр Петруша з Детройту. Не з меншим азартом учасники зустрічі, молоді й старші, грали в бінго.

У вечір відбувся одумівський бенкет. За почесним столом сиділи: Микола Мороз -- голова Центрального Комітету ОДУМ-у, та з дружинами Андрій Шевченко -- голова ОДУМ-у США, Віктор Ліщина -- голова ОДУМ-у Канади, Микола Співак -- голова одумівської оселі "Україна", Леонід Ліщина -- редактор журналу ОДУМ-у "Молода Україна" та доповідачі: Владислав Кислий та Олексій Коновал. Керівники ОДУМ-у привітали учасників зустрічі, що відбувається в такі цікаві, небуденні дні існування організації

ОДУМ-у. В. Кислий -- журналіст з Києва, поділився своїми думками про сучасні нелегкі дні українського народу, та прочитав свій вірш присвячений Україні. Ол. Коновал, який був делегатом на світовий український форум, розповів про перебіг форуму та думки доповідачів на ньому, та накреслив його позитиви та негативи, як рівнож відзначення річниці святкувань в Києві та в інших містах. Він мав можливість говорити з багатьма особами з різних областей України та східньої діаспори.

Програмою бенкету керувала Олександра Косогор. Вона поінформувала, що керівники зустрічі вирішили цього року вибирати голосуванням членства ОДУМ-у, що було на зустрічі, короля, королеву, принца та принцесу зустрічі ОДУМ-у. І ними були вибрані: Віра Петруша з Детройту -- королева, яка між іншим виробила жетон зустрічі та "ті шорт" на яких зображено українця, який розірвав ланцюг на своїх руках; Тараса Ліщину з Торонта -- королем; Наталку Яр з Міннеаполісу -- принцесою, а Тимофія Косогора з філії Чикаго -- принцом. Пізніше, після вечери, відбулася забава до пізньої ночі під звуки оркестри "Веселі часи".

В неділю кульмінаційною точкою зустрічі був концерт мистецьких одиниць ОДУМ-у, який розпочато виступом Мотрі та Павла Пошиваників з Чикаго, які виконали на бандурах: "Зайчик" Гр. Кітгастого, "Київський вальс" Платона Майбороди та "Танок". Монтаж віршів українських поетів Павла Тичини, Василя Стуса, Олександра Олеся та Івана Багряного прочитав Андрій Шевченко зі Сходу Америки. Співоча група одумівок Чикаго: Олександра Косогор, Катя і Маруся Луппо та Катя Луценко виконали: "Ой, ти берега", в обробці Гр. Вирьовки, "Ой ти ніченько",

Вокальний дівочий ансамбль ОДУМ-у Чикаго, зліва Катя Луценко, Олександра Косогор, Маруся та Катя Луппо під час виступу на зустрічі ОДУМ-у.

Вибрані на зустрічі ОДУМ-у своєю популярністю в ОДУМ-і, зустрічі король -- Тарас Ліщина, Віра Петруша -- королева, Наталка Яр -- принцеса та Олександра Косогор кевірник бенкету. Тимофій Косогор -- принц зустрічі відсутнік, десь виконував свої обов'язки.

сл. Д. Луценка, муз. А. Пасковича, та "Скрипка би не грала", в обробці В. Самойленка. Оксана Родак з Торонто, член ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича виконала на бандурі "Мелодію" композитора А. Матвіяка та "Фантазію" на українську тему "Налетіли журавлі", композиція К. М'яскова. Між іншим, вона більше року була в Києві в музичній консерваторії, вивчаючи гру на бандурі та техніку диригування. Танцювальна група хлопців з Торонто "Десна", якою керує Юрій Павлюк, а в ній танцюють, окрім нього його брати Тарас і Петро та Богдан Пічак і Степан Кузів, прекрасно виконали два танці: "Кубань" та "Запорожець". Струнний ансамбль ОДУМ-у Чікаго, яким керує Віктор Войтихів з 1972 року, двадцять років, а перед тим керував впродовж десяти років його організатор Анатолій Луппо (якого представив ведучий програмою Олексій Пішиваник), Ансамбль присвятив свій виступ світлій пам'яті композитора Ігоря Білогруда, який помер в березні цього року. І. Білогруд близько співпрацював з ансамблем впродовж багатьох років. В ансамблі грають: Олена Барабаш, Дора Турула, Володимир Мацкевич, Петро Осійчук, Микола Семіто та Віктор Войтихів. Ансамбль виконав в обробці Ігоря Білогруда: "Ой не ходи Грицю", "Гопак" та "Туцільську в'язанку" -- музику до якої написав І. Білогруд. Концерт закінчено відспіванням українського гімну в супроводі струнного ансамблю.

Після кінцевих "світових" змагань з бейзболу між збірними дружинами ОДУМ-у Америки й Канади була вечеря печеного поросяти та виступ виконавців гавайських мелодій присвячених річниці незалежності України. □

ПРИВІТАННЯ

МОЛОДА ГРОМАДА ОДУМ-у

Почувши про вашу зустріч з усього континенту Північної Америки, і не будь де, а в Чікаго, я відразу пригадав собі шістдесяті роки свого перебування в Чікаго, поблизу Одумівської домівки на Дивіжен вулиці, до якої я вчашав кожного тижня. Чікагська філія, маючи таких провідників, як Олексій Коновал і Данило Завертайло, була тоді, можна сказати, найрухливішим осередком українського життя в Чікаго. Тут відбувалися зібрання та імпрези не лише молоді, а й старших, там відбувалися дискусії на тему "Зустрічатися чи не зустрічатися з підсоветськими українцями", які тоді (це був час Хрущовської відлиги) часто стали відвідувати Америку та українців діаспори. Взагалі, я думаю, що в нинішній повістці дня Одумівці повинні включити обрання комісії підготовки відзначення свого 50-ліття, започаткувавши книгу "Діяльність ОДУМ-у". У цій книзі ОДУМ Чікаго повинен посідати одно з перших місць одумівського життя. Другою справою, яку я хочу порушити, це справа журналу "Молода Україна". Він гідно переборює різні труднощі й старається тримати контакт з дописувачами. Але треба приділити йому біль-

ше уваги, треба піднести значення преси для виховання молоді й розбудови ОДУМ-у. Ніякі гуртки самодіяльності не дадуть тих наслідків, що може дати і повинна дати преса ОДУМ-у -- "Молода Україна".

І третій номер, який я хочу нагадати -- це українські суботні школи. ОДУМ повинен їм присвятити якнайбільшу увагу. Не вірьте тим, що кажуть, українська школа тут нікому не потрібна. Дуже добре знати чуже, але НЕОБХІДНО знати своє!

Хай живе й кріпне діяльність ОДУМ-у діаспори!
З найкращими побажаннями,

Анатолій Юриняк

ПОДЯКА

Висловлюємо глибоку подяку дирекції одумівської оселі "Україна", на чолі з президентом п. М. Співаком, за дар на одумівський журнал у сумі 5000 дол. В однім із наступних чисел "Молодої України" будуть подані деякі дані про цю оселю і її добродійні акції.

Редакція і адміністрація

Степан ШУГАЙ

СЛАВА ФОРУМУ

*Море радості вирує
Всюди -- пиши квіти,
До столиці, що святкує
Линуть рідні діти.*

*Брати й сестри прославляють
Вільну Україну.
До вершини піднімають
Маму-батьківщину.*

*Сивий Київ пригортає
Всіх гостей планети,
Щастя й сили добавляє
В дар дає букети.*

*Снід святкового віночка
Всіх Тарас вітає
Вже від першого дзвіночка
Успіху бажає.*

*Хай же зріє в чистім полі
Те, що сієм нині --
Врожай щедрий Україні,
Щастя звільненій людині.*

PLAN FOR TOMORROW WITH CANADA SAVINGS BONDS

For 46 years, millions of Canadians have counted on Canada Savings Bonds to build their future. Again this year, they're one of the best all-round investments you can make. And you don't have to be a citizen to buy them. Any Canadian resident can buy Canada Savings Bonds. They're on sale wherever you bank or invest from Monday, October 19 to Monday, November 2. You may date your payment November 2, so that you don't have to pay for your bonds before they start earning interest on November 1.

Safe and Secure. Canada Savings Bonds are fully guaranteed by the Government of Canada. They're a safe, secure investment that never falls in value.

Cashable Anytime. Canada Savings Bonds can be cashed at any time, so your money is never locked in.

Competitive Rate of Return. Canada Savings Bonds offer a competitive rate of return, especially when you consider that they can be cashed at any time. This year's rate of return and purchase limit will be announced in mid-October. Details will be available wherever Canada Savings Bonds are sold.

Don't Be Late! Remember, November 2 is the last day you can buy your new bonds at face value. But the bonds may be withdrawn from sale at any time.

**Canada
Savings
Bonds**

**Les Obligations
d'épargne
du Canada**

Canada

Buy Yours From Oct. 19 To Nov. 2

Борис ДЯКОНОВ

ЇДЬТЕ НА ТАБІР ВИХОВНИКІВ

Звернення до української молоді

Цього літа я відбудув свій другий і останній рік на Виховному таборі в Аккорд, Н.Й., на оселі "Київ". Це літо було виняткове, бо тепер ми маємо вільну Україну і ОДУМ має можливість поширити діяльність між молоддю на нашій батьківщині.

Цього року на 26-му Виховному таборі було сім учасників. Це невелика кількість, але їхня охота і старання вивчити матеріал були щирі. Ми вчилися про ОДУМ, його початки, про релігію та про українські політичні партії, які мали і ще мають великий вплив на українську молодь. Також, на цьому таборі, ми вчилися про теренознавство, першу допомогу, догляд за дітьми та вироблення людського характеру.

Про ці важливі справи ОДУМ тепер може вчити українську молодь в Україні. В Дніпропетровській області вже заснована одумівська філія. Те, що ОДУМ там почав, треба розбудувати, але в той самий час те, що ОДУМ тут почав, ми мусимо продовжувати. Треба на це реалістично дивитися; не всі українці в діаспорі повернуться жити в Україну.

ОДУМ -- це діюча організація в США, Канаді, Німеччині. На жаль, в останніх роках, поступово, все менше і менше учасників приїжджає на Виховні табори ОДУМ-у, щоб навчитися, як виховувати юних одумівців. Треба цей стан змінити на кращий, бо наука -- це сила, і без знання, Україна ніколи не зможе вийти з глибокої ями, в яку комунізм її затягнув.

Кожний український студент/студентка від 15-го року життя, хто вміє писати, читати та говорити по-українському, може приїжджати на Виховний табір, щоб стати виховником в одумівських рядах.

Українська молоде! Ваш обов'язок полягає в тому, щоб помагати українському народові! Вашою метою повинно бути -- вчитися і вчити інших. І якраз для цього влаштовуються табори Виховників. Я відбудув вже 2 роки на Виховному таборі та 9 літ на українських таборах. Я тепер краще розумію, що це означає бути українцем. Також знаю, що нашу мову і культуру не можна занедбувати, бо ми це все можемо загубити. Тож подумайте, та допоможіть вашому народові.

Вкінці я хочу подякувати членам команди 26-го Виховного табору Юного ОДУМ-у, які мене вчили і заохочували. Це були: Олексій Шевченко, СВП і Александер Непрель, СВУ -- коменданти; Андрій Шевченко, СВП -- заступник коменданта; Леся Метулинська, ВЮО -- старша бунчужна та писар; Юрко Педенко, ВЮО -- старший бунчужний; Єля Піддубна, Іван Павленко, д-р Олексій Косенко і члени команди -- лектори. Рівно ж дякую кухаркам та іншим особам, які допомогали, щоб табір був приемний та успішний. Треба також подякувати всім батькам, які послали своїх дітей на цей табір та учасникам, які збагатили цей вишкіл. Не покидайте ваш народ дорогі друзі. Помагайте йому рости і бути гордим!

Слава Україні!

*Борис Дяконов, ВЮО
Пентиктон, Б.К., Канада
Вересень 1992 р.*

Перший ряд зліва: Орест Вовкодав -- ВЮО, Александер Непрель -- СВУ, Борис Дяконов -- ВЮО.
Другий ряд: Юрко Педенко -- ВЮО, Таня Погуляй -- ВКО, Христя Кочогор -- ВЮО.
Третій ряд: Леся Метулинська -- ВЮО, Петро Янжула -- ВЮО, Андрій Вовкодав -- ВКО,
Ганя Метулинська -- ВЮО, Лариса Павленко -- ВЮО.

Ганна ЧЕРІНЬ

"ВОРІЖЕНЬКИ" І НАШ НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІМН

На сторінках "Свободи" за 17 грудня 1991 року відважний та великомудрий журналіст і політик Іван Кедрин висунув питання про "кінець ролі Державного Центру УНР в екзилі". Справедливість його твердження доводить дійсність у заяві президента УНР Плав'юка про рішення передати державний мандат екзильного уряду теперішньому законному урядові незалежної України. У статті Кедрина була ще одна справа, що давно вже болісно цікавила й турбувала мене та й багатьох інших поетів і патріотів України. Кедрин висунув думку про те, що наш улюблений національний гімн треба змінити чи підновити. Як я могла зрозуміти, Кедрин задоволений мелодією, але не словами, зокрема висловом "воріженьки", що, "як роса", "згинуть на сонці" (якби то!). Я думаю, що мелодія нашого гімну славна гарна й бадьора, а головне -- традиційно зберігалася вона в серцях поколінь і мабуть ніколи не замовкне в наших серцях. Нею ж ознаменувалась наша незалежність! Але слова... колись вони були вагомими, але, видно, слово йде вперед швидше, ніж мелодія, і тепер багато чого в тексті просто таки не відповідає дійсності. Слова, непотрібно розтягнені ("во-о-о-рі-женьки", "со-о-онці"; довга форма прикметників ("молоді") тепер відмерла, "браття" звучить архаїчно і т.д.

Проти цих "воріженьків" я воювала ще в 60-х роках. Після "академії" я, в дисонанс усім співаючим, замість "воріженьки" промовляла "вороги" (розтягаючи "во-о-о-роги"). У моїй збірці "Чорнозем" (1962) є вірш "Ворог", друкований при цій статті, що показує мою настанову вже на той час. Може в цій вірші, написанім яких 30 літ тому, також треба було б дещо виправити чи підгострити -- але думка актуальна ще й тепер. Слава Богу, здобули ми волю без пролиття крові, але таки в бою. Це був довгий бій витривалістю, вірністю нашим ідеям, збереженням заповіту наших предків і великого Кобзаря. Ворог відступив і навіть став (покищо) непоганим сусідом. На добро відповімо добром, але будемо насторожі.

Так, наш гімн треба підновити й підгострити, а подекуди навпаки -- зм'якшити. Вимахування шаблею тепер непотрібні. Полягти в бою також не варт, бо хто ж тоді буде збирати жнива тієї праці-боротьби?! Навпаки, треба вижити.

Може тепер ще не варт взятися за "перебудову" нашого гімну, але про це вже варто подумати. Дмитро Павличко подав варіант нового тексту -- він також не ідеальний. Я думаю, що колектив кращих поетів Вітчизни й діаспори мусів би відбутися спеціальне засідання і створити комісію опрацювання нового тексту, що потім буде затверджений урядом офіційно. Наші кращі композитори також мали би взяти участь у цій праці, щоб текст добре гармонував із музикою і був сприйнятливий для масового співу. Подаю і мій варіант українського гімну:

*Вже воскресла Україна,
І правда, і воля.
Надійшла щаслива зміна,
Усміхнулась доля.*

*Грають барвами над нами
Прапори на сонці --
Бути нам володарями
У своїй сторонці.*

*Нас нікому не скорити!
Бережім свободу!
Пам'ятаймо, що ми -- діти
Козацького роду!*

Віддаючи пошану Павлові Чубинському, що написав перший текст гімну, я зберегла у своїм варіанті все те з його твору, що актуальне й тепер.

Мабуть ще треба трохи почекати, бо Україна тепер має забагато пекучих проблем. Одне можна і треба зробити вже тепер: співати не "воріженьки", а "ВОРОГИ". Така зміна ніякої шкоди не зробить, а користь принесе.

ВОРОГ

*"Згинуть наші воріженьки,
Як роса на сонці"*

(Український національний гімн)

*Хочеш волі для України-Неньки?!
Марно не співай і не проси:
Бо не згинуть наші "воріженьки",
Як на сонці крапельки роси!*

*Знаєш ти, що значить слово "ворог"?
Ворог -- це народу вічний гніт,
Що мільйони заморив у норах,
В тюрмах і трясовинах боліт.*

*Ворог -- це насильний, штучний голод,
Заборона мови і пісень.
Ворог -- це гнітючий серп і молот,
Що кує кайдани день-у-день.*

*Ворог -- це підступна пропаганда,
Виставляння показних оман,
А за тим -- Сибір і Караганда,
Заслання в посушний Казахстан.*

*Ворог -- це отрута покоління,
Діти, ним обдурені, малі...
То -- углиб запущене коріння,
Що нелегко вирвати з землі.*

*Ні, вони -- не хирні "воріженьки",
Ні, вони самі не пропадуть!
Зброя проти них -- не витребеньки,
А відвага, хитрощі і лють!*

Ворог -- то тяжка, міцна фортеця,
На яку підемо ти і я,
І, можливо, смерти нам прийдеться,
Щоб звільнилась нація моя.

В цім змаганні -- нації спасіння!
Хоч загинути -- то не дарма!
Щоб нове, щасливе покоління
Вже зросло без рабського ярма.

Розумієш, що то значить ворог?!
Лиш тоді, як він в бою впаде,
І вітри його розвіють порох,
От тоді лиш ворог пропаде!

1960

СПІВЧУТТЯ

Центральний Комітет ОДУМ-у, Головні Ради Старших Виховників ОДУМ-у, Головні Управи ТОП-у в США і Канаді та все членство ОДУМ-у і ТОП-у в Міннесоті висловлюють глибоке співчуття докторові Анатолієві Лисому -- довголітньому відданому громадському й одумівському діячеві, членові редакційної колегії журналу "Молода Україна" -- та його родині з приводу відходу у вічність його брата св. пам'яті Володимира Лисого -- колишнього активного одумівця в Торонто.

В Спільці письменників України в Києві вручив Роксоляні Багрянній, дочці Івана Багряного, державну премію, посмертно, для її батька, голова письменників України Юрій Мушкетик. На фото письменники та гості. Зліва на право: 1-ий Олексій Коновал, 2-ий Андрій Коваленко та 4-ий Олег Гаврильченко -- молоді журналісти з Києва, які розшукали невідомі оповідання Багряного й видали разом з "Тигроловами", а пізніше "Сад Гетсиманський", з довгим вступним словом під назвою "Штрихи до літературного портрета Івана Багряного", 5-ий Олесь Лупій, якого твір "Грань" видав ОДУМ 1969 року (твір був заборонений тоді в Україні), 7-ма Роксоляна Багряна, побіч неї 8-ий Олександр Шугай -- представник Фундації ім. Багряного в Україні, перед ним голова спілки, зі складеними руками, Юрій Мушкетик.

ТОВАРИСТВО МЕЦЕНАТІВ -- З КОНКРЕТНОЇ СПРАВИ

У київських газетах ("Літературна Україна", "Народна газета", "Слово", "Наша дитина" та ін.) з'явився лист групи письменників, діячів української культури і керівників поважних підприємств. У ньому йдеться про вкрай загрозливу ситуацію для книговидавничої справи в Україні. Передруковуємо цього листа. Зміст його говорить сам про себе.

Як розповів письменник Михайло Слабошпицький, що його обрано директором новоствореного видавництва "Культура", редколегія внесла до тематичного плану такі видання: "Сиві діти". Збірник черніобильських поетів, який упорядкувала й написала до нього передмову Ліна Костенко.

Ліна Костенко. "Літературно-критичні розвідки".

Євген Маланюк. "Культурологічні студії".

Симон Петлюра. "Про культурну творчість".

Юрій Липа. "Призначення України".

"Вбивця відомий". Збірник нарисів, автори яких досліджують "загадкові" вбивства видатних діячів української культури у ХХ столітті -- від композитора Леонтовича, художника Мурашка, помілога Симиценка до композитора Івасюка, художниці Алли Горської, тележурналіста Бойка.

"Про нас". Статті про Україну в англомовній пресі.

"Літературна географія України". Збірник художніх і публіцистичних матеріалів, які відображають ландшафтні, етнічні, культурні та інші особливості регіонів і -- разом -- творять цілісний природно-історичний образ країни.

"Що може уряд". Про діяльність українського уряду в емісії.

"Червоне й чорне Олени Пчілки". Альбом зразків української народної вишивки, зібраних матір'ю Лесі Українки.

"Космічні квіти". Збірник творів дітей з України та діаспори, передмову до якого написав Євген Сверстюк.

Редакція

З огляду на становище, в якому опинилася вітчизняна культура і, зокрема, книговидавничча справа в Україні (відсутність належної матеріальної бази, залежність од неефективних державних інституцій, кон'юнктурна переорієнтація видавничих потужностей на випуск маскультурщини) група київських літераторів вирішила створити власне видавництво "Культура".

Основним статутним завданням "Культури" є випуск:

-- історико-культурологічних праць, які мали б лежати у фундаменті свідомості громадянина Української держави;

-- документально-публіцистичних експрес-видань, які б впливали на перебіг суспільно-політичних процесів (для українського книгодрукування це, певно, принципово новий тип видань -- їх відчутно бракувало при підготовці виборів і референдумів, кінче потрібні вони і для швидкого реагування на антиукраїнські та антидемократичні акції);

-- серії видань "Відкриття України", розрахованих на зарубіжного читача;

-- кращих творів сучасних письменників (серед іншого -- видань для дітей та юнацтва), а також істориків і культурологів, економістів і політиків.

Має "Культура" і ряд інших проектів та задумів, реалізація яких (як і ціна за книжку) залежатиме значною мірою і від того, чи здобудеться наше громадянство на посутню підтримку. Потрібні спонсори, які б захотіли довести, що ринок (усупереч усталеній думці) -- не проти культури, що вони, відповідно, -- за культуру.

Згадаймо, що на титульній сторінці "Кобзаря" 1860 року зазначено -- "коштом Платона Семеренка", звернімо увагу на останні сторінки багатьох діаспорних видань -- вони заповнені списками тих, хто допоміг книзі з'явитися на світ. Тим же, хто хотів би підтримати добру традицію, повідомляємо рахунок нового видавництва:

Но 700161909/4468998 в Укрінбанку, м. Київ, МФО 300001 -- "Культура".

Нехай же ця конкретна справа стане реальним кроком до створення Всеукраїнського товариства меценатів.

М. Бідзіля, голова Московської райради народних депутатів, голова правління Дитячого фонду "Майбутнє",

Любов Вовченко, генеральний директор Будинку моделей "Рось",

С. Гречанюк, письменник,

І. Дзюба, президент Республіканської асоціації українознавців, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

І. Драч, народний депутат України, співголова Народного руху, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

С. Забелін, директор Київської нотної фабрики,

Р. Іваничук, народний депутат України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

Ліна Костенко, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

Людмила Лисенко, віце-президент Держтелерадіокомпанії України,

Ніна Матвієнко, народна артистка України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

М. Руденко, лауреат премії ім. В. Винниченка,

М. Слабошпицький, секретар правління Київської організації Спілки письменників України,

Я. Солтис, заступник голови правління Укрінбанку,

Б. Ступка, народний артист України, лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка,

О. Чечелюк, генеральний директор Асоціації ділового співробітництва "Український міжнародний культурний центр",

А. Шевченко, головний редактор "Народної газети".

Д-р А. ЛИСИЙ

ДЕНЬ БАТЬКА

Не знаю, чи писати як син, чи як батько. Чи дивитися назад, чи вперед. Подивившись назад -- великий жаль, дивившись вперед -- велика невідомість.

Цей день, який є присвячений кожному батькові в Америці, викликає різні почування, спомини, думки про себе, про тих, хто дав тобі життя, та також і про тих, кого сам пустив в життя.

В день батька в місцевій газеті появилася стаття під заголовком "Батьки і сини повинні кінчити мовчанку". В ній говориться, що батьки і сини не вміють говорити між собою. Вони часто не знаходять відповідних слів для розмови, дуже бояться виявити сентименти чи емоції один до одного. Такі почування і виявлення їх ніби належать виключно матері, жінці.

Автор статті наводить приклад зі свого власного життя. Він пише, що аж тепер він говорить більше до свого батька, відвідуючи його... на цвинтарі. Його батько був постійно зайнятий працею, турботами про родину, своїх дітей. Клопоти робили його мовчазним, він не любив ділитися ними з іншими, навіть зі своєю жінкою. Він знав свої обов'язки і тягнув їх вперто до кінця життя. Він просто не вмів виявляти свої почування, ніжність, любов до дітей. Якщо він і пробував, то це виходило в нього якось неприродно незграбно, і він знову замикався сам в собі.

Мені здається, це є типічним явищем, особливо серед нас. Наші батьки пройшли дуже тяжкий життєвий шлях. В додатку до труднощів життя були також небезпеки і для них і для їхніх родин. Отже це вимагало більше батьківської мудрости, більше уміння і жертви, щоб провести родину через многогранні небезпеки. Це робило їх ще більше мовчазними, можливо і холодними. Але як приглянутися глибше, кожен з нас може бачити в своїм батьку приклад для себе, бо під зовнішньою незграбністю чи невмілістю виявити свої правдиві почування, можна побачити велику відданість, любов і посвяту для безпеки і добра своїх нащадків.

Живемо в суспільстві, в яким кількість дітей -- безбаченків збільшується з катастрофічною швидкістю. Майже кожне третє одруження закінчується розводом. Популяризація одноосібної родини набирає більшого розмаху. Те, що традиційно вважалося ненормальністю сприймається нормальним явищем. Злочинність збільшується, вибухи громадського неспокою стають майже щоденними. У всіх цих подіях найбільше видними стають діти, які або не мають батьків, або походять з родин, в яких батько не має контролю над своїми дітьми.

Зі свого боку автор закінчує свою статтю сумною ноткою... Як би було добре, каже він, знати думку батька про все, що робиться кругом нас! Як би було добре, якби можна було сказати йому свою думку, і як би було краще якби ми уміли питати тоді, коли біля нас ще був той, який міг би давати відповіді на наші питання.

Інформатор ОДУМ-у Міннесоти

З ЖИТТЯ ОДУМ-у МІННЕСОТИ

***

УПРАВА ТОВАРИСТВА ОДУМІВСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ на зборах 12 червня ц.р. вирішила спонсорувати видання книжки "Коротка Історія Нового Заповіту" для дітей молодшого шкільного віку на Україні. Виданням цієї книжки займеться видавництво "Воскресіння" під керівництвом п. Олександра Вороніна в США. ТОП-ОДУМ виділяють на цю ціль 3,600.00 доларів.

***

УПРАВА ТОП-у вирішила уділити стипендії для студій на Літньому Курсі Українознавства при Гарвардському Університеті в 1992 році наступним одумівцям: Оля ЯРР -- 1,000.00 дол., Наталка ЯРР -- 1,000.00 дол., Марія ПАСІЧНИК -- 1,000.00 дол. Виділено також стипендію в сумі 300.00 дол. для Христини ЗАЛУЦЬКОЇ на студії українського національного танку під керівництвом п. Прийми-Богачевської на оселі УБС "Верховина".

***

ГРАТУЛЮЄМО Михайла і Барбару ЛЮТАРЕВИЧІВ з народженням сина Антонія Михайла. Нехай молоде дитя росте на радість батькам та цілій родині Лютаревичів і Фальковських.

***

ЧУЄМО, що Богдан ЛИСИЙ в своїй праці в АТ&Т є приділений до групи спеціалістів, які мають розробити комп'юторні програми українською мовою для АТ&Т в Україні. З цією метою він переїжджає з Далласу до Нью Джерзі.

***

Також довідуємося, що Марко СИДОРЕНКО захистив успішно ступінь Ph.D. і тепер розпочинає працю в компанії АТ&Т. Бажаємо великих успіхів.

***

Ліда ПОЛЕЦЬ працює репортером у вашінгтонському бюрої нашої місцевої газети "Міннеаполіс

Стар енд Трібуне". Вже появилися кілька її цікавих статей. Слідкуйте!!! Гратулюємо Лїду.

***

Велика вдячність нашому далекому але близькому другові п. Миколі ФРАНЦУЖЕНКОВУ за пожертву 50.00 дол. на "Інформатора" ОДУМ-у.

***

ДОВІДУЄМОСЯ, що о. Степан ЖЕНЧУК став настоятелем у парафії Св. Володимира і Ольги в Сейнт Полі. Вітаємо отця і його родину з поверненням до наших сторін і бажаємо багато успішної праці на новім своїм покликанні, а парафії зичимо активного росту та розвитку під новим духовним керівництвом. Разом з цим щиро бажаємо отцеві М. Метулинському доброго і міцного здоров'я та корисного відпочинку, який він заслужив після довголітньої праці в ВАПЦ.

Інформатор ОДУМ-у Міннесоти

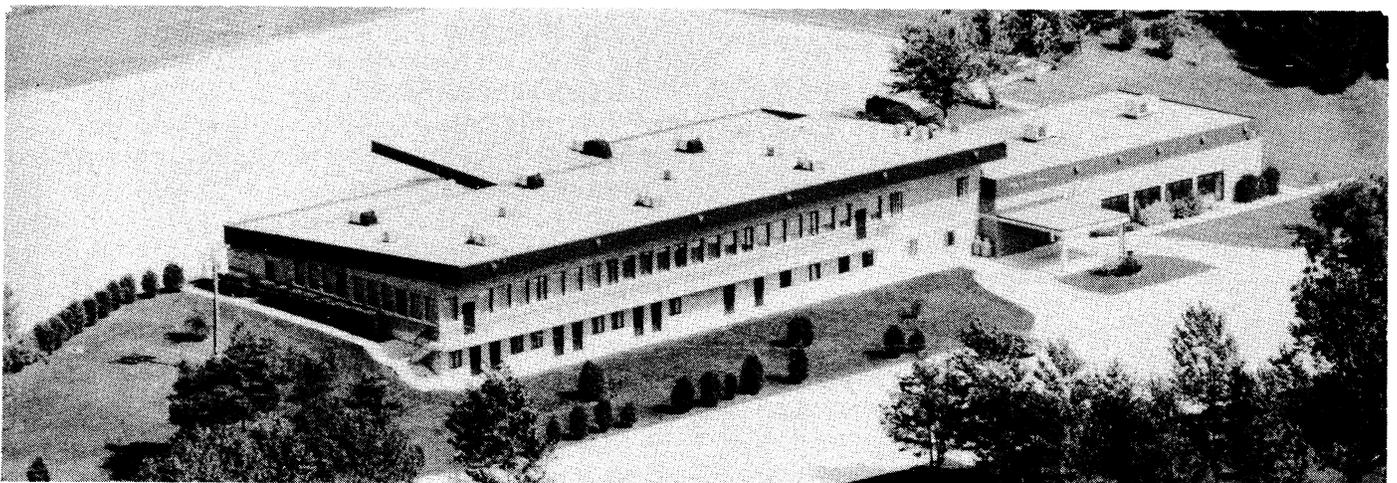

"UKRAINA" VACATION RESORT INC.

"УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Привіт, Привіт, мої незабутні Одумівці!

Нарешті зібрався, щоб відіслати і Вам свою доповідь про Патріярха. Для молоді вона буде і цікавою і повчальною. Це є один із тих виняткових випадків, коли доповідь чи щось іншого може бути панегіричного забарвлення, якщо й не повністю.

Дуже шкодую, що не міг прибути на НАШУ ЗУСТРІЧ. Дасть Бог, наступного року таки прибуду.

Наближається моє сімдесятиліття, а в мене стільки ще не зробленого. Я намагаюся впорядкувати і передрукувати якнайбільше, щоб легше було тим, які переберуть мої архіви. Бракує часу.

Боляче впливає відхід людей мого покоління, особливо і зокрема тих, як Віталій Бендер, царство Йому небесне!

Зараз на моєму письменницькому верстаті дуже велика праця -- "33 роки на хвилях міжнародного редаювання". Інколи йде, як з водою, а інколи децю важче, але праця вперто посувається вперед.

Підготував до друку вже кілька творів. Іншими словами, на пенсії не сижу без діла.

"Молода Україна" буде великим пам'ятником для нашої організації, для її історії. Обов'язково треба передати всі річники до Академії Наук у Києві та й може до інших бібліотек, зокрема Університетів. Як думаєте?

Пишіть, з приємністю відповім!

Залишаюся завжди з найглибшою пошаною до всіх Вас, ваш

*Микола Вірний-Французенко
Вашінгтон, США*

ПС. Чи не збереглась, випадково, зайва копія, зайвий екземпляр "Цвіт папороті" Михайла Ситника? Просять у мене з Чехословаччини.

***

В/Ш Пане Вірний!

За статтю дякуємо. Друкуємо. "Цвіт папороті" вже вислали Вам.

Редакція

❖ ❖ ❖

18 травня 1992 р.

Шановні панове, колеги!

Випадково потрапив у руки журнал "Молода Україна". Сподобався. Пропоную обмінюватися нашими виданнями. До речі, це я роблю з редакцією амер. газети для українців "Українські вісті".

Чекаю Вашої відповіді.

З повагою

*Редактор газети "Громада" Віт. Москаленко
м. Чернігів, Україна*

***

Шановний редакторе В. Москаленко!

Ми згідні з Вашою пропозицією щодо обміну нашими виданнями.

Ред. і адм. "Молодої України"

Дорогі українці Канади, шановна редакціє!

Щойно отримав "МУ" No 412. Дякую Вам за відповіді, за листи-бандеролі із журналом "Молода Україна" NoNo 409-412. Я вражений, щасливий.

Зичу Вам здоров'я і успіхів!

З повагою Ваш довічний боржник

*Анатолій Васильович Рибачок
с. Тютюнники
Житомирська обл.
16 липня 1992 р.*

❖ ❖ ❖

"Зоря Полтавщини" -- Газета Полтавської обласної Ради народних депутатів

*Торонто, Канада
п. Леоніду Ліщині*

Вельмишановний добродію Ліщина!

Вельми вдячні Вам за надісланий лист і матеріал, який ми із скороченням видрукували у номері "Зорі Полтавщини", присвяченому річниці проголошення незалежності України. Сподіваємось, Ваші родинні спогади і нотатки про подорож добре прислужаться нашим землякам у справі дальшої розбудови Української держави.

Надсилаю кілька номерів нашої святкової газети з Вашою публікацією, водночас надіючись побачити бодай один номер редагованого Вами часопису "Молода Україна".

Хотів би також запропонувати подальшу співпрацю між нашими виданнями. Це могли б бути розповіді про наших земляків з діаспори, про їхніх дітей і життя у Канаді. З задоволенням підготуємо матеріали, які цікавлять Вас, Ваше видання і його читачів.

Із глибокою повагою --

*Головний Редактор "Зорі Полтавщини"
Л. Думенко
Полтава, 22 серпня 1992 р.*

❖ ❖ ❖

20 серпня 1992 р.

До Адміністрації журналу "Молода Україна"!

Вельмишановна пані Корець!

Навіть не вибачаюся, бо знаю, що так робити не можна, тобто не платити за журнал.

Пересилаю Вам післяплату за цей рік і передплату на 1993 рік. На нев'янучий вінок світлої пам'яті Івана Дубилка -- \$20.00. На нев'янучий вінок світлої пам'яті Віри Павленко -- \$20.00. На нев'янучий вінок світлої пам'яті Вікентія Літвінова -- \$20.00.

Бажаю Вам витривалости у праці. З повагою

А. Гавриш

Вельмишановні добродії і добродійки-працівники редакції журналу "Молода Україна"!

Попередньо я отримав від Вас два журнали. Яке чудове оформлення, які цінні матеріали, яка висока культура.

А сьогодні з великою радістю отримав журнал за травень-червень місяці 92 року, де надрукований мій вірш. Щиро вдячний Вам за цю велику роботу. Для мене це велике свято -- помолився на схід сонця і почали мені читати. Журнал читає все місто. Слава Богу, що Ви допомагаєте відстояти мир і зберегти українську мову.

З глибокою повагою,

*Степан Остапович Шугай
Первомайськ, Україна
12 серпня 1992 р.*

Вельмишановний Пане Л. Ліщина!

Пощо друкуєте недоступні для молоді й незрозумілі речі? Про поезію ДОБРУ Л. Лупія -- так; про досягнення українських адвокатів -- теж добра порада молодим; про українські військові відзнаки -- навіть замало; а найбільше треба писати про молодь, таку, як сини Люби й Бориса Журів, доктора Андрія і інженера Петра, які змалку не пішли манівцями й слухали нас, учителів і батьків своїх, та стали достойними звання культурних амбасадорів України в їхній новій батьківщині. Україні ж їх так багато треба... Бо це безплатні амбасадори!...

Висилаю десятку на піврічне покриття "МУ", а решту (50 дол.) прошу використати на передплату для двох моїх земляків в Україні, адреси яких подаю.

*Іван С. Халява
Леонард, Мі., США
28 серпня 1992 р.*

В/Ш ред. Леонід Ліщина"

Журнали зі своїми віршами отримав -- ДЯКУЮ, я щасливий. Подав маленьку інформацію до місцевої районної та обласної газет -- було наруковано про Ваш журнал. Друкуйте, прошу Вас, гумор, ігри для молоді в "МУ" -- як це Ви робили раніше.

З повагою, побажанням здоров'я і успіхів

*Анатолій Васильович Рибачок
с. Тютюнники на Житомирщині
27 серпня 1992 р.*

Шановний пане Ліщина!

Нещодавно потрапив до мене (уперше) Ваш чудовий журнал "Молода Україна" (грудень 1991 р.). На превеликий жаль не маю можливості читати Ваш журнал постійно. А як хотілося б!

Трохи про себе. Мені 33 роки. Живу і працюю в Запоріжжі. Моя батьківщина Полтава. За професією

я актор і драматург. В місцевому театрі ляльок грають виставу за моєю п'єсою "Козацька сила".

Більш за все пишу для дітей. Зараз працюю над інсценізацією казки Нечуя-Левицького "Запорожці", та пишу оригінальну п'єсу в жанрі стародавнього українського вертепу на два актори.

Співачка з Едмонтону Люба Білаш випустила нещодавно в світ касетку імігрантських пісень, куди увійшли три мої вірші. Тріо бандуристок "Лілея" з Запоріжжя (єдине тріо у мільйонному місті!) підготували цілий концерт за моїми поетичними творами.

Але головне, з чим я звертаюсь до Вас, це моя книга "Історія Запорізьких козаків для веселих дітлахів". Вже три роки я працюю над нею (два роки пішло на те, щоб по крихтах зібрати потрібний матеріал).

У грудні минулого року завершив роботу над першою частиною книги (всього їх буде шість). Рукопис цілком готовий до друку) його обсяг 70 машинописних сторінок). Зараз працюю над другою частиною.

Щодо друку книги на Україні -- все дуже проблематично. Зросли ціни. Папір коштує жахливі гроші. Мотивуючи цим, всі видавничі підприємства відмовляють мені. Спонсорів теж не знайти. У всіх єдина думка як вижити. А для того щоб книга дійшла до дітей потрібен і мільйон карб.

Тільки газета "Запорізька Січ" запевнила мене, що ближчим часом розпочне друкувати її на своїх сторінках, та редактор журналу "Соняшник" Юрій Сердюк обіцяв друкувати твір невеличкими частинами. Ось і все.

У грудні до Запоріжжя приїжджав з Канади письменник пан Степан Горlach, він дав хорошу оцінку рукопису.

Працювати над книгою мені допомагають чудові професіонали: історики, філологи, стилісти. Твір не є суто науковий. Це художній твір з використанням народних дум, пісень, повір'їв, розповідей, бувальщин та небилиць. Більшість легенд та казок оригінального походження, які я склав на основі історичних творів, етнографічних записів П. Куліша, Навицького, Яворницького та ін.

Надсилаю Вам титульний лист, і якщо Вас зацікавить мій твір, я охоче надішлю Вам рукопис. Можливо в Канаді знайдуться добрі люди, які допоможуть мені надрукувати мою "Історію..." щоб подарувати її дітям України, де б вони не жили. Аналогів такої книги не має в світі.

В мене підрастає п'ятирічний син, і я відчуваю як це важливо, щоб саме такі діти як він, з дитинства починали знайомство з нашою давньою історією.

Ще одне запитання. Що це за спілка ОДУМ? Чи можуть діти з Запоріжжя бути записані до роїв ОДУМ-у?

З нетерпінням чекаю на Вашу відповідь. Миру, здоров'я і щастя Вам в усьому. Борони Вас Боже!

З повагою,

*О. Виженко
9 травня 1992*

Адреса:

А. ЮРИНЯК

Україна
м. Запоріжжя
Головпошта (до запитання)
ВИЖЕНКО ОЛЕКСАНДРУ ЄВГЕНОВИЧУ

***

В/Ш О. Виженко!

"Молода Україна" є дефіцитним журналом. Тому ми не можемо Вам допомогти видати книжку. Листа Вашого друкуємо і подаємо Вашу адресу. Надіємось що хтось відгукнеться на Ваше прохання.

Відповіді на всі інші Ваші питання подані в окремій листі.

Редакція

Шановний пане редакторе!

В числі No 406-407 за жовтень-листопад 1991 р. ж. "Молода Україна" я з хвилюванням прочитав вірш мого батька Михайла Пронченка "Нічого нам не треба від життя"... Цей вірш, очевидно, складений перед стратою; я про нього не знав. Чи можу я дізнатись як вірш попав до друку? Хочу познайомитися з тими людьми, займаюся пошуком творів батька. Подаю тут окреме оголошення.

Також, прошу, допоможіть знайти повість І. Багряного "Розгром" присвячена моему батькові в 1948 р. і я її не читав. Тут вона була заборонена, а зараз ніде немає.

За все я Вам буду сердечно вдячний. На все Вам добре. Слава Україні.

З повагою,

Анатолій Пронченко
Ужгород, Україна

***

В/Ш А. Пронченко!

Вірш Вашого батька був передрукований в "МУ" з антології української поезії. Більш про це подамо інформацій в окремому листі до Вас. Повість "Розгром" Ів. Багряного вишлемо до Вас. Якби це хто міг зробити з наших читачів і повідомити нас про це, будемо дуже вдячні. Адреса подається нижче в оголошенні.

Редакція

***

ОГОЛОШЕННЯ

Розшукую відомості про мого батька ПРОНЧЕНКА МИХАЙЛА СЕМЕНОВИЧА, поета ОУН, редактора газети "Дзвін" в Кривому Розі, розстріляного гітлерівцями в лютому 1942 року.

294015 Україна
Ужгород, вул. Заньковецької 21, кв. 60
Пронченко Анатолій Михайлович

ПРО БАТЬКІВСЬКИЙ ПОРІГ, ПРО "РУХ" І "ХАТУ СКРАЮ"

Півсотні літ чи трохи більш
Минуло з того дня,
Як батьків кинув я поріг
І в мандрах навмання
Шукав рятунку від комуни.

Минали дні й десятиліття --
Надії гасли без поліття.

Та раптом чутка в товаристві:
"Щось трісло у панів кремлівських!"
А далі вістка вже дійшла --
України воля вже гуля!
Є там вже "РУХ", ключі, програми --
Україна скинула кайдани --
Вирує гомін, хвилі спів.
І сяють очі з гарних слів...

Радіє віддаль діяспори.

Бо РУХ всіх об'єднав,
Миць гарту й єдності надав.
В тій атмосфері грона мрій
Шугають в голову якстій:
"Летить би в рідний край
Де батьківський поріг,
Далека юність водограєм..."

Аж раптом вістка вже нова:
Розпався РУХ! Ця вість сумна,
Раптова й неприємна всім
Ударила, мов грім!
-- Не знаємо, не хочем знати
Деталів: ЩО і ЯК,
Лиш знаємо одне:
Не може бути, щоб забудь
Науку з визвольних змагань:
Не був вояцтва тоді брак --
Та кожен воював інак.

Отож бере нас ляк тепер,
Що отаманів дух не вмер,
Живе їх гасло "Хата скраю --
Нічого більш не знаю".
Не смієм цього допустить,
Лиш кожную хату боронить,
Бо в ній Франків мільйон стоїть,
Шевченків клич "Борись!" витає.

Каліфорнія,
червень 1992 р.

ЧИ ВАШІ ДІТИ
ТА ДІТИ ВАШИХ ДРУЗІВ
Є ЧЛЕНАМИ ОДУМ-у?

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ОШАВІ

23 травня 1992 року в Ошаві відбулась градуація 12-ої класи української школи. Українська школа в Ошаві існує вже багато років. Ця школа соборна і до неї ходять діти різних віроісповідувань.

Українська школа в Ошаві затверджена міністерством освіти і старші класи (9-12) дістають кредити. Школу відвідує понад сто дітей.

Цього року градуація відбулася в гарно прибраній залі Українського Культурного Центру. Градуаційний Комітет на чолі з паном Дарком Матичаком організував величаве прийняття, на яке прибуло понад 275 осіб. Були представники міністерства освіти, міста, громадських установ і парафій.

Також прибуло чимало гостей з Торонто і околиць.

Урочисто вступили на залю почесні гості, а за ними наші дорогі градуанти, яких впровадив до залі директор школи п. Л. Павлик.

Гарно прибрана зала, чудові суконки і убрання градуантів доповнювали урочистість цієї події.

Градуація почалася відспіванням градуантами: "O, Canada", "Gandeamus Iqitur", "Ми ростем, ми надія народу".

Співом проводив всечесніший отець Крилошанин Роман Набережний.

Градуація в Ошаві відбувається з дотриманням наших традицій, які на гостей і присутніх справили дуже гарне враження.

Після дуже смачної вечері, голова градуаційного Комітету пані Дарка Матичак подякувала всім присутнім і тим, хто спричинився до такої величавої градуації.

Після офіційної частини відбулася весела забава.

Присутній

М. КЛЕПАЧ

17-ий ПОЛТАВСЬКИЙ ВЕЧІР В КЛІВЕЛАНДІ

Згідно переказу, Євгенія Барабаш колись влаштувала в м. Полтаві полтавський вечір або вечорниці. На вечір вона запросила Грицька Бобренка з дружиною Галиною, а також Марусю Чурай, яка дуже любила Гриця. Маруся Чурай була обдарована Богом складати пісні і разом мелодії. Вона створила більше 20-ти пісень. Остання пісня була "Ой не ходи Грицю та й на вечорниці". На цьому вечорі Маруся отруїла Грицька.

Наш 17-ий Полтавський вечір пройшов у злагоді і доброму гуморі. Головою Полтавського вечора був Микола Клепач, скарбником -- Ліда Середа, секретарем -- Валя Єременко. Багато працювали і всі інші члени Комітету.

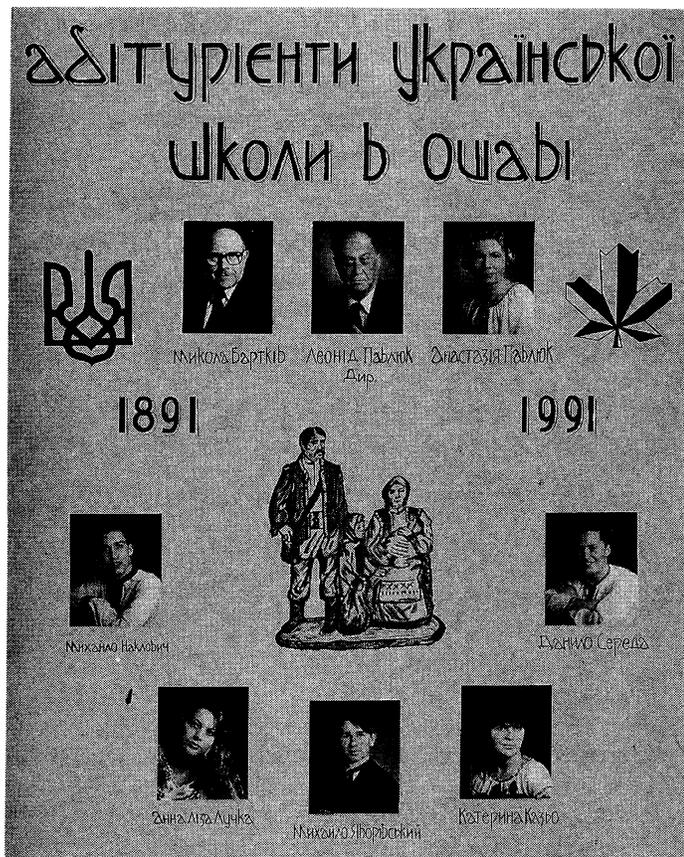
Перший виступ на Полтавським вечорі був Люби Білаш. Вона обдарувала публіку своїм чудовим співом, українськими піснями. У публіки лишився добрий спомин про цю співачку. Присутні нагороджували Любу довгими оплесками під час виступів.

Полтавський вечір пройшов добре, залишив чудове вражіння. З вечора виділили сто доларів на пресовий фонд цінного журналу "Молода Україна".

***

В/Ш Пана М. Клепач і всі члени Комітету Полтавського Вечора. Позродовляємо Вас з успішним переведенням 17-го Полтавського Вечора і щиро дякуємо за дар. Бажаємо Вам наснаги далі влаштовувати такі вечори, щоб продовжувати славні полтавські традиції.

Редакція і адміністрація

Вчителі і градуанти школи в Ошаві.

**ВПИСУЙТЕ
СВОЇХ ДІТЕЙ
ДО РОЇВ
ЮНОГО ОДУМ-у!**

ПОМЕР ЖОРЖ ТУХАЧЕВСЬКИЙ (1920-1992)

У лікарні в Ошаві 18 липня помер світлої пам'яті Жорж Тухачевський -- вірний слуга України. Ще за життя він пожертвував 350 тисяч доларів на українську амбасаду в Оттаві, на яку заповів теж рещту свого майна.

Св. п. Жорж Тухачевський глибоко цікавився долею свого народу в Україні і в діаспорі. Цінив президента Л. Кравчука і патріарха Мстислава, був довголітнім шанувальником Івана Багряного.

Жоржа дуже турбувало те, що дехто у своїх заповідях передає свої заощадження людям, які отримавши спадщину, "...купують авта, п'ють і насміхаються з того, хто їм дав. Кажуть -- дурно щадив, скупився і віддав нам все... Треба таких людей переконувати, звертатися до них, щоб давали тільки на благородні, на державні цілі. Цим вони зроблять богоугодну прислугу народові, який породив їх, і увіковічнять своє ім'я. А дехто взагалі не робить завіщань, що коштує лише сто доларів, і уряд забирає все. Навіть не лишає досить грошей, щоб друзі покійного по-людському похоронили.

Думки св. п. Жоржа Тухачевського подані в попередньому числі "Молодої України" (ч. 413, сторінка 5).

Коли хвороба положила Жоржа в лікарню, його постійно відвідували друзі і знайомі. Приносили йому свіжі газети і журнали. Про себе він говорив мало і неохоче. Із захопленням говорив про те, як допомогти Україні у цей критичний час -- у процесі утвердження державності. Говорив про свій дар, про те що на будинку посольства буде напис англійською мовою: "Дарунок Жоржа Тухачевського". Два тижні перед його смертю, його відвідали в лікарні, і мали з ним довше інтерв'ю: доктор Дмитро Ціпівник -- президент Централі Конгресу Українців Канади, інженер Богдан Максимець -- голова Онтарійської Провінційної Ради КУК, Стефан Кісіль -- заступник голови Відділу КУК в Ошаві, письменниця Леся Храплива-Щур, редактор Юрій Кармамін та редактор української телевізійної програми "Світогляд" Степан Генік-Березовський. Те інтерв'ю транслювалося двічі на четвертім каналі в Торонто. Жорж бачив його. Мало бути теж трансльоване і в Україні. Одумівська радіoproграма "Молода Україна", як вияв подяки за його героїчний жест, передала Жоржову улюблену пісню "Україно моя", на слова Павличка, музика Філіпенка. Інформували про княжий дар Жоржа Тухачевського теж: Канадське Міжнародне Радіо, "Пісня України", "Прометей", часопис "Новий Шлях" та інші.

Світлої пам'яті Жорж Тухачевський був самітнім, а тому його похороном займалися виконавці його заповіту: Стефан Кісіль і Олександр Харченко.

Отці настоятелі Катедри святого Володимира в Торонто, о. Петро Бублик та о. Богдан Сенцьо відправили панахиду в похороннім заведенні "Кардинала" у понеділок 20 липня; чин похорону вони відправили у Катедрі св. Володимира, з участю хору, під диригентурою Нестора Олійника, у вівторок 21 липня. Про життя покійного і його заслуги зворушливо промовляв о. Петро Бублик. Поховали св. п. Жоржа Тухачевського на цвинтарі св. Володимира

в Оквілі. Після надгробних молитов, виконуючи волю покійного Жоржа, над його могилою Леонід Ліщина продеклямував вірш Василя Симоненка -- "Україні". Поховали Жоржа достойно, з належними почестями, як і належить заслуженому членові української громади.

На тризні, що нею проводив Олександр Харченко, та яка відбулася в залі Центру Культури ім. Св. Володимира, на оселі "Київ", як вияв пошани за героїчний вчинок покійного -- промовляв голова Провінційної Ради КУК інженер Богдан Максимець. Він сказав, що св. п. Жорж Тухачевський був інтелегентним, начитаним, і міг вдумливо дискутувати на різні теми. Його княжий дар на українську амбасаду в Оттаві буде належно оцінений в Канаді та в Україні.

Богдан Максимець теж прочитав лист-співчуття українській громаді, що його теле-факсом прислав посол України в Канаду, Левко Лук'яненко.

Cons Office Ukrembas
Jul 21 '92 12:34

Посол України в Канаді

Посольство України в Канаді глибоко сумує з приводу передчасної кончини вірного слуги України Юрія Тухачевського і висловлює своє щире співчуття рідним і близьким небіжчика.

Безжалісна смерть забрала з життя палкого українського патріота на самому початку становлення і розбудови незалежної, суверенної України. Свідомий необхідності найшкорошої практичної допомоги молодій Українській державі, Юрій Тухачевський зробив насправді величезний особистий внесок у цю справу, що навечно заносить його благородне ім'я на пропам'ятні сторінки історії України.

Хай земля Канади, другої Батьківщини славної пам'яті Юрія Тухачевського, буде навечно йому пухом. Світлий образ славного сина України стане вічним прикладом для вдячних нащадків.

Л. Лук'яненко
Оттава, 21 липня 1992 р.

На тризні теж промовляли: Леонід Ліщина -- в імені журналу "Молода Україна", Павло Макогон -- в імені Братства св. Володимира, підкресливши, що цей похорон носив державницький характер, Леонід

Павлюк -- як довголітній приятель покійного, пан Воропай -- як близький земляк покійного, та Стефан Кісіль -- як виконавець заповіту св. п. Жоржа Тухачевського.

Наприкінці тризни, присутні склали пожертви замість квітів на свіжу могилу, у пам'ять покійного.

На Українське посольство в Оттаві:

Микола Костюк	-- \$50.00
Антоніна Бень	-- \$50.00
Григорій і Марія Жижела	-- \$25.00
Текля Осійчук	-- \$20.00
Іван Бродка	-- \$5.00
Стефанія Ігнат	-- \$2.00
Разом	\$152.00

На журнал "Молода Україна":

Ася і Леонід Павлюки, Ошава -- \$20.00

На Центр Культури св. Володимира:

Неля Литвин -- \$10.00

Спи одержимий Жорже кріпким, спокійним сном! Нехай канадська земля буде тобі легкою, а пам'ять про тебе нехай завжди буде серед нас!

Л. Ліщина

Наталя ДАВИДОВСЬКА

І БУДЕ ДЕНЬ

*Сестрам-Українкам,
в усіх землях суцїх
і не суцїх, присвячується.*

*І буде ніч -- не судна, горобина
і тиша -- для ридань, і для свічок,
аж отоді побачить Україна
незримі голоси своїх дочок.
З узвиш, і верховіть, і вогневиці,
з пустелі, і глухої мерзлоти
летітимуть -- не хмари і не птиці,
щоб в рідну землю прахом увійти.
Бо там -- без домовин, у домовинах
в чужих снігах, чужинських берегах
почули: як голосить Україна,
і сіє вітром, і скликає прах,
із полинів-вишпетують долоні,
у немочі гіркої сивини:
"О донечки зігрійте прахом лоно,
щоб нас не відцуралися сини,
бо кам'яню -- час настав орати
і сіяти, а ніч -- вітри пасе..."
І буде день! І збуджена Оранта
своїх дочок із праху піднесе.*

Львів, квітень 1989 р.

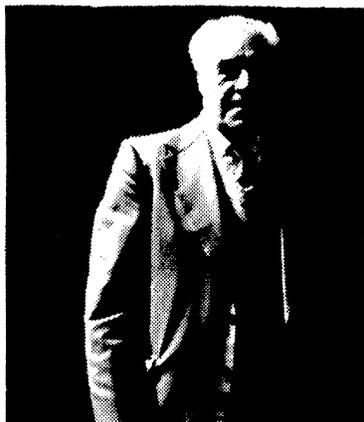
ЩЕ ОДНА БОЛЮЧА ВТРАТА

У вівторок 21.4.92 року відійшов у вічність син Чернігівської землі, щирий патріот і громадський діяч сл. пам'яті Терентій Мироненко.

Народився Т. Мироненко 29.7.1921 року на Чернігівщині (на жаль, Покійний не залишив докладніших даних). В час Другої світової війни потрапляє на працю до Німеччини, а по капітуляції їде на працю до Англії.

У 1956 році Т. Мироненко з дружиною і донькою переїжджає до Австралії і зараз же включається в українське організоване життя, з якого не виходить до останніх хвилин свого життя.

Поселившись на терені української громади Блектовн, він став її членом, а потім і довголітнім головою; стає членом ДОБРУС-у і його незмінним скарбником, членом відділу Легіону С. Петлюри в Сідней і його скарбником; прихильником Держцентру і активним членом Т-ва сприяння УНРаді, членом УРДП та бере активну участь у різних акціях нашої організованої спільноти, включно з побудовою пам'ятника Голодомору 33-го року в Канберрі, на становищі скарбника комітету, а поряд з цим він невтомний кольпортер укр. кни-

жок і журналів та газети "Українські вісті".

Похорон покійного Т. Мироненка відбувся 29.4.92 р. в УАПЦ Св. Преображення в Блектовні, відслужив настоятель протопресвітер В. Черванів в супроводі парафіяльного хору, при численній участі українців Сіднею, дякуючи пп. Марійці Чигрин і Галі Свідерській, які подали в радіопрограмах докладні відомості про час і місце похорону.

Маючи на меті передати тлінні останки на його Батьківщину, дружина зарядила кремацію тіла покійного Терентія. В останню дорогу в крематорії прощав покійного Терентія його побратим по Легіону С. Петлюри й товариш по громадській праці І. Дібрівний.

З словом співчуття родині й насвітленням вкладу праці покійного Терентія у наше організоване життя виступали у крематорії і на поминальному обіді друзі по праці -- М. Володимирів, Б. Григорович, І. Куц, Ч. Міщук і інші, а І. Дібрівний запропонував як нев'янучий вінок на могилу Покійного перевести поіменну грошову збірку на придбання приміщення для українського консульства в Австралії.

На закінчення поминальної трапези протопресвітер В. Черванів насвітлив вагомий вклад праці покійного Терентія у громаду Блектовн, включно з відкриттям суботньої рідної школи, тісну й гармонійну співпрацю з Братством УАПЦ Св. Преображення, подякував Сестрицтву за влаштування поминального обіду, а І. Дібрівному за переведення збірки в сумі 722 дол., підкресливши, що допомога Рідному Краєві -- це обов'язок кожного українця й українки і кожному буде приємно побачити своє прізвище на пропам'ятних таблицях у приміщенні консульства української демократичної держави в Австралії.

І. Дібрівний

На пресовий фонд "Молодої України":

Замість квітів на свіжу могилу св.п. Вікентія Літвінова, який упокоївся 15-го червня 1992 р. в Торонто:

Микола Балдецький	\$50.00
Микола Мороз	50.00
Онісія Боровик	20.00
Світлана Грибінська	20.00
Надя Гункевич	20.00

\$160.00

На нев'янучий вінок, під час поминального обіду у 40-ий день упокоєння сл.п. Вікентія Літвінова, склали:

Зоя Гречка	\$50.00
Онісія Юхименко	26.00
Гриць і Ліда Равриш	20.00

Володимир і Віра Адамець	20.00
Ліза Кравченко	20.00
Емілія Боднарчук	20.00
Разом	156.00
З полтавського вечора в Клівленд, США переслав М. Клепач	100.00
І. Козачок, Монреаль, Кв.	50.00
П. Шкурка, Торонто, Онт.	25.00
В. Лисий, Міннеаполіс, Мн., США	20.00
О. і М. Жучок, Міннеаполіс, Мн., США	20.00
О. і М. Макаренко, Ст. Кетеринс, Онт.	20.00

О. Денисюк, Міссісага, Онт.	15.00
П. Шаєнко, Сторс Ст., США	15.00
В. Войтихів, Чикаго, Ілл., США	10.00
І. Антоненко, Філядельфія, Пн., США	10.00
Т. Шевченко, Австралія	8.00
І. Равриш, Торонто, Онт.	5.00
М. Балдецький, Вестон, Онт.	5.00
К. Мусій, Торонто, Онт.	5.00

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ "СЛОВО"

ЗАПРОШУЄ

НА ЗУСТРІЧ ІЗ ВИЗНАЧНИМ ПОЕТОМ З КИЄВА
МИКОЛОЮ ВОРОБІЙОВИМ

ЯКИЙ ПРИБУВ У КАНАДУ НА ЗАПРОШЕННЯ

МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ АВТОРІВ

Зустріч відбудеться **В СУБОТУ, 24 ЖОВТНЯ 1992 РОКУ**

В залі при **ГАЛЕРЕЇ КУМФ,**
2118А БЛЮР ВУЛИЦЯ ЗАХІД, ТОРОНТО

ПОЧАТОК о 7 годині ВЕЧОРА

**У ПРОГРАМІ: ОГЛЯД КАРТИН МИКОЛИ ВОРОБІЙОВА
ТА ДЕМОНСТРУВАННЯ ВІДІО-ФІЛЬМУ ПРО ЖИТТЯ ПОЕТА**

Mr. N. Hawrysch
16 Indian Road Crescent
Toronto, Ontario
M6P 2E8

497/929

If not delivered please return to:
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Ціна 2.50 дол.
в США і Канаді

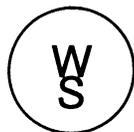
R. CHOLKAN & CO. Ltd.

5302 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

INSURANCE FOR FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДІЖКИ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до

ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ
Тел: 239-7733

LENNOX

DEALER

SNIH HEATING & COOLING LTD.
LONDON, ONTARIO

WALTER SNIH
President

Telephone
(519) 649-4964

N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road
LONDON, ONTARIO
N6L 1A6
(PRE-MIX CONCRETE)

*Кредитова Спілка "Союз" вважає,
що наша майбутність -- це наші діти!!!*

І саме тому ми збудували майданчик для розваги наших дітей на оселі "Київ" при центрі культури імени св. Володимира в Оквілі. Але, коли йдеться про ваш фінансовий стан -- то Кредитова Спілка "Союз" не думає, що це теж є дитяча гра. Тепер Кредитова Спілка "Союз" має свій відділ також в Ошаві і в Міссіссага, при 26 Еглінтон Авеню Вест.

Запрошуємо відвідати будь-який наш відділ і стати членом родини Кредитової Спілки "Союз"!!!

Члени Кредитової Спілки "Союз" вірять у велике майбутнє української громади!!!

Наші адреси:

2299 Bloor Street West, Toronto	763-5575
2267 Bloor Street West, Toronto	763-5575
406 Bathurst Street, Toronto	363-3994
31 Bloor Street East, Oshawa	432-2161
26 Eglinton Avenue West, Mississauga	568-9890